Vedere grafică a a Evaristo Sau Cri slova DR lu edicion Seminar de istorie rurală andină Seminar de istorie rurală andină Regizor: Honor Pinto Blacksmith Director fondator: Pablo Macera Rector: Louis Ferdinand La stânga Văsqucz Prorector pentru Cercetare: Aurora Marrou Roldân Jr Andahuaylas , Lima , Peru Telefon - anexe - E-mail: shra@unmsm edu Site: http://www unmsm edu pc/shrural/ Lima-Penny, Coperta: Ferrocarril de la Oroi/a Line Ilustrat El Peni, Lima, octombrie Coperta din spate: tipografia Bacigalupi El Peru ilustrat, Lima, mai Curatelă, ediție și texte: Sofia Pachas Maceda Montaj: Juan Zărate Cuadrado Fotografie: Patricia Maccda Villarân Design digital: Henry Gutierrez Rendon Tipărire: Centrul de producție editorială și tipărită al Universității Naționale Primare din San Marcos (CEPREDIM) Go Paruro , Lima / Telefon: - anexele si E-mail: ventas cepedim@unmsm edu pe A făcut Depozitul Legal la Biblioteca Națională a Peru № - Ediție sponsorizată de Rectoratul Universității Naționale Mayor de San Marcos Distributie gratuita ■ wțcf' Secolul al XIX-lea, mai ales a doua jumătate, a fost pentru presa străină și națională un moment de activitate semnificativă Apariția unui număr mai mare de ziare și, ' - Șk mai ales, de reviste, oferă cititorilor o varietate de idcas și teme; în plus, avea în: propagarea imaginii una dintre principalele sale caracteristici În această răspândire litografia a jucat un rol important Considerat în cadrul disciplinei gravurii, se caracterizează prin faptul că este un procedeu de tip planografic deoarece suprafața pe care se realizează lucrarea este un calcar gros plat pe care, după lustruire, se desenează cu creioane din ceară, săpun, seu și negru de fum' În Peru, în secolul al XIX-lea, existau mass-media scrise naționale și internaționale în care pot fi văzute expunerea de gravuri și litografii Dintre revistele naționale, se remarcă cea a nord-americanului Stal sau Peter Bacigalupi, El Perii ilustrado (-), devenit spațiu vital pentru promovarea litografiei Una dintre personalitățile care se remarcă în paginile sale și care contribuie la reproducerea unei imagini de calitate este Evaristo San Cristoval (Cerro de Pasco, -Lima,) Fiul lui Dionisio San Cristoval și al Ascension Leon, Evaristo și-a trăit primii ani în patria sa De acolo s-a mutat la Lima pentru a-și termina studiile școlare la Colegiul Guadalupe unde a lucrat ca profesor de desen pentru pictorul italian Leonardo Bărbieri Așa începi în artă Cu desen și pictură, participă la spectacole precum prima Expoziție de la Lima din și concursul de artă Concha din I Cu toate acestea, opera sa de litograf este cea care a meritat recunoaștere în mediul cultural al vremii Din a început în această artă în mod autodidact cu ajutorul manualelor; Și odată ce i-au fost dezvoltate abilitățile, a colaborat cu mass-media precum El Peru Illustrated, Ei Boletin de Lima, El Rimac, Perlas y Fioros, printre altele De asemenea, se încurajează să demareze proiecte editoriale în mod independent; Unele dintre ele sunt: El Peru Artística ( ) și revista La Exposición de Lima, organizată în de Municipiul Lima, ultima expoziție oficială organizată în secolul al XIX-lea În paralel, lucrează și pentru persoane fizice Acestea! că, în , am localizat numele lui în broșura Fioros para el sepulcro de Maria Morales de Aguirre, în care se vede un "portret bun Lucrarea lui San Cristoval" de respectabilă matronă din Arequipena Lconardini, Nanda Gravură în Peniul Republican Dicționar istoric Lima, Fondul editorial al UNMSM, p douăzeci "Flori pentru mormânt" În: Ilustrația americană № Lima, august I d Hr , p Ca și alți artiști ai vremii, și-a alternat activitatea de creație cu cea didactică Din , dă lecții de desen la Facultatea de Medicină a Universității din San Marcos, centru pe care l-a părăsit

pentru a se dedica învățământului privat la domiciliul său situat la Pileta de Santa Cătălină № Ca urmare a acestui anunț , câteva zile mai târziu un articol anonim care îi evidențiază calitățile artistice și încurajează învățarea să deseneze sub conducerea sa, pentru că "cei care au văzut puțini vor fi cei care nu au avut ocazia să facă acest lucru la Lima, lucrările artistului menționat anterior , va fi de acord că este dificil să găsești un profesor mai competent" Fiindu-i recunoscut talentul, este chemat, in , sa ocupe functia de profesor de desen natural) in cadrul Academiei Concha, loc unde initiaza in aceasta disciplina un grup de tineri cu aspiratii artistice si unde lucreaza pana la sfarsitul anului viata lui Dar, fără îndoială, principalul său discipol este fiica sa Aurora, pe care a introdus-o în lume ca litograf încă de mic și cu care a semnat câteva lucrări precum portretul navigatorului și corsarului englez Francis Drake Întreaga opera vastă a lui Evaristo San Cristoval se caracterizează prin marea sa calitate plastică reflectată în desenul său perfect, în folosirea unei linii ferme care în cazul portretelor se înmoaie pentru a nu lua expresivitate Printre acestea se remarcă munca extinsă asupra imaginilor feminine, care își au expresia maximă în costume, rochii, accesorii, bijuterii și coafuri Astfel, diferitele texturi ale țesăturilor rochiilor sunt surprinse în portretele renumiților scriitori Mercedes Cabello, Clorinda Matto și Lastenia Larriva La fel, printre cei mai puțin cunoscuți, filantropul din Huanca și mama mareșalului Andres Avelino Câceres, Justa Dorrcgaray, și Roșa Câceres, ultima fiică a lui Câceres și Antonia Moreno, care a murit prematur În această ultimă litografie, San Cristoval propune ceva diferit așezând portretul adolescentei Roșa pe un suport ca un cadru, creând astfel iluzia unui fundal Dintre portretele masculine se remarcă trei dintre cei mai importanți pictori ai epocii republicane: Francisco Laso, Luis Montero și Francisco Masias Primii doi, artiști cunoscuți aparținând primei generații de pictură academică din Peni, care sunt surprinși de San Cristoval cu un gest sever și o privire intensă Contrastă imaginea lui Francisco Masías, reprezentată într-un bust elaborat de la a cărui bază au fost aranjate cu grijă frunze de dafin, simbol al victoriei, în acest caz triumful asupra morții obținut prin transcendența operei sale "Evaristo San Cristoval " În: El Comercio Lima, nwyo din , p "Desen" Privind comerțul Lima, mai , p Nu este singura dată când reprezintă sculpturi, o face și cu Sania Roșa de Melchor Caffa în Biserica Santo Domingo și cu Monumentul lui Miguel Grâu al sculptorului italian Bertolini ridicat în Callao cn O soluție mai elaborată este cea pe care o face cu Mariane Melgar și monumentul ei, unde, pe lângă reproducerea portretului ei, se observă mânuirea unei proporții finite și căutarea obsesivă de a surprinde cel mai mic detaliu În cazul lucrărilor sculpturale, acestea sunt de mare relevanță, deoarece unele dintre ele nu se concretizează și rămân, ca multe alte proiecte, doar pe hârtie Astfel, la valoarea sa artistică se adaugă cea de înregistrare, de interes semnificativ pentru cercetătorii actuali Una dintre cele mai elaborate litografii ale sale este coperta valsului publicat de E Neumann The First Fruit Lucrarea ne prezintă o imagine idilică, un cuplu încântat privind pe fiul lor cel mare, care se odihnește într-un patuț frumos cu baldachin Scena are loc în interiorul unei încăperi în care iese în evidență eleganța mobilierului, finețea broderilor și decadența picturii murale în care se zărește printre nori un cupidon pe punctul de a trage a treia săgeată la o țintă susținută de doi îngeri mici San Cristoval a reușit, cu o linie fină și o utilizare virtuoasă a luminii și umbrei, să surprindă temura convențională a scenei Ceea ce

este prezentat în această expoziție (portrete, monumente, vedere la Callao, drumul feroviar și mina Cerro de Pasco) a fost difuzat prin revistele El Peru Ilustrado, Revista Americana și Galeria de cărți a portretelor viceregilor din Peru ( ) acesta din urmă îmbogățit cu biografii scrise de Jose Antonio de Lavalle Acestea constituie o mică parte din opera litografică incalculabilă pe care San Cristoval ne-a lăsat-o moștenire pe paginile revistelor, cărților și diverselor suporturi tipărite ale secolului al XIX-lea a căror importanță radicală a contribuit la configurarea imaginarului contemporanilor săi Evaristo San Cristoval a murit pe decembrie și cu el nu doar un secol închis, ci și o eră în care grafica și-a avut unul dintre principalii aliați în litografie Sofia Pachas Maceda "Studi di Memofonte" este o revistă științifică evaluată de colegi Numele revistei pot fi diverse sau monografice În primul caz, selecția se face pe baza solicitărilor primite editorilor și toate contribuțiile sunt supuse unei evaluări dublu-orb În cazul numerelor monografii pot exista două proceduri: responsabilitatea pentru selecție și revizuiri este încredințată redactorului sau editorilor, sau se face un apel pentru lucrări cu evaluare peer-review dublu orb Toate părțile implicate (autori, editori și arbitri) cunosc și împărtășesc conținutul codului de mai jos fă-te explicit ATRIBUȚIILE DIRECTORULUI ȘI REDACTORILOR Deciziile de publicare Editorii "Studi di Memofonte" sunt responsabili pentru aprobarea fiecărui articol propus potrivite pentru publicare Editorii, înainte de aprobare, trebuie să se consulte cu arbitrii (cu metoda dublu orb) sau cu editorii numerelor simple pentru a lua această decizie Editorul este responsabil pentru decizia de a publica articolele aprobate de redacția Corectitudine Editorul și editorii evaluează articolele propuse spre publicare în funcție de conținutul lor, fără discriminare de rasă, gen, orientare sexuală, religie, origine etnică, cetățenie, orientarea politică a autorilor Confidențialitate Directorul, editorii și alți membri ai personalului se angajează să nu dezvăluie informații despre articole propuse altor persoane decât autorului, arbitrilor și editorului Conflict de interese și dezvăluire Directorul, redactorii și toate persoanele care în diverse calități cunosc conținutul articolelor propuse se angajează să nu-l folosească în propriile cercetări fără acordul scris al autorului OBSERVAȚIILE ARBITRILOR Contribuție la decizia editorială Peer-review-ul dublu orb este procedura care facilitează editorilor și editorului luarea deciziilor cu privire la articolele propuse Mai mult, îl plasează pe autor în condiția ideală pentru a-și îmbunătăți propria opera Respect pentru vremuri Studii de Reguli Memofonte-Editoriale ISSN: - via de' Coverelli / , Florența - info@memofonte it - telefon Arbitrul care nu se simte adecvat pentru sarcina propusă sau care știe că nu poate efectua lectura în este necesar timpul necesar pentru a anunța prompt coordonatorii Confidențialitate Fiecare text alocat pentru citire este confidențial și nu trebuie discutat cu alte persoane din afara redacție și arbitri responsabili Imparţialitate Evaluarea inter pares trebuie efectuată în mod imparțial Orice judecată personală despre autor este incomod Arbitrii sunt obligați să își justifice în mod adecvat judecățile Directii Arbitrii se angajează să indice cu exactitate detaliile bibliografice ale oricăror lucrări neglijat de autor Arbitrii trebuie să motiveze toate judecățile exprimate și să le raporteze oricăror editori asemănări sau suprapuneri ale textului primit în lectură cu alte lucrări cunoscute de el Conflict de interese și dezvăluire Ar trebui luate în considerare informațiile confidențiale sau îndrumările obținute în timpul procesului de evaluare inter pares

confidențial și nu poate fi folosit în scopuri personale Arbitrii sunt obligați să nu accepte citind articole pentru care există un conflict de interese sau articole al căror autor a ghicit OBSERVAȚIILE AUTORILOR Accesul și păstrarea datelor Dacă editorii consideră că este necesar, autorii articolelor ar trebui să pună la dispoziție sursele sau i datele pe care se bazează cercetarea, astfel încât acestea să poată fi păstrate pentru o perioadă rezonabilă de timp după publicare și eventual să fie făcute accesibile Originalitate și plagiat Autorii sunt obligați să declare că au compus o operă originală în toate părțile ei și că au făcut-o a citat toate textele folosite Postări multiple, repetitive și/sau concurente Autorul nu ar trebui să publice articole care descriu aceeași cercetare în mai multe reviste Propune același text către mai mult de un jurnal în același timp este un comportament incorect Indicarea surselor Autorul trebuie să furnizeze întotdeauna indicarea corectă a surselor și contribuțiilor menționate în articol Paternitatea lucrării Paternitatea operei trebuie atribuită corect și toți cei care trebuie indicați ca coautori au avut o contribuție semnificativă la conceperea, organizarea, implementarea și reelaborarea cercetării care stă la baza articolului În cazul contribuțiilor scrise de mai multe mâini, autorul cine trimite textul jurnalului este obligat să declare că a indicat corect numele tuturor celorlalți coautorilor și să fi obținut aprobarea versiunii finale a articolului și acordul lor pentru a publicare Erori în articolele publicate Atunci când un autor identifică o eroare semnificativă sau o inexactitate într-unul dintre articolele sale, i se cere să o facă informează cu promptitudine redactorii revistei și furnizează acestora toate informațiile necesare pentru raportați corecturile necesare la sfârșitul articolului STUDII DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Bord editorial Irene Calloud, Alessia Cecconi, Vaima Gelli, Martina Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, via de' Coverelli , Florența info@memofonte it INDEX M FILETI MAZZA, Identitatea unui site A CECCONI, V GELLI, M NASTASI, R VIALE, Gabburriana Bibliografie A CECCONI, "În prezentul adaos la Abcedario pictural al părintelui maestru Orlandi" Pentru o recitire a Vieților Gabburrienilor V GELLI, Observații asupra știrilor artiștilor străini în Viețile pictorilor lui Gabburri Scurt examinarea unor surse M NASTASI, "Ben cognita ai dilettanti": arta gravurii pentru Francesco Maria Niccolò Gabburri BIBLIOGRAFIE Zibaldone Gabburriano, editat de BM TOMASELLO Miriam Fileti Mazza Studii ale Memofonte / IDENTITATEA UNUI SITE Într-o epocă în care comunicarea a atins acum un rol privilegiat de difuzia si interactiunea sociala, astfel incat sa fie reglementate prin protocoale si metode precise de studiați, alegeți să utilizați un site web ca singur instrument explicativ al unui organism științific-cultural așa cum se conotă Fundația Memofonte, presupune inevitabil să îmbrățișeze o linie precisă de conduită În practică, s-a decis să se acorde vizibilitate și utilitate studiilor pe care le-am efectuat, revarsand total pe paginile site-ului nostru, nu doar rezultatele cautarilor, ci si cele consistenta integrala a surselor si a lucrarilor textuale si vizuale folosite pentru diferitele programe multisectoriale abordate în aceşti primi ani de activitate Prin urmare, urmând aceste ipoteze, a fost necesar să se definească o amenajare a amplasamentului puternic structurat cu care s-ar putea identifica mai mult decât orice alt manifest programatic particularităţile ştiinţifice şi metodologice ale

Fundaţiei ilustrând lucrarea care savanți de diferite pregătiri și experiențe produc zilnic De la începuturile sale, identitatea site-ului a încercat să acorde o atenție deosebită dreptul la conceptul de comunicare Valoarea informativă și în unele cazuri chiar didactică a conţinuturi dezvoltate în cadrul Instituţiei, ar fi trebuit să depăşească aspectul intrinsec al calitatea sursei, oferind vizibilitate completă în timp real și acces ușor esențial pentru consultare și studiu pentru utilizatorii al căror public țintă ar putea e trebuie să fi fost foarte variabil Prin urmare, site-ul nostru poate fi definit ca proiecție directă, adică conceput folosind un tip de arhitectură conceptuală capabilă să returneze, fără filtre de inhibiție a informațiilor, cel consecvența conținuturilor pe măsură ce sunt procesate Prin urmare, proiecția datelor informațiile nu au fost filtrate, nici rezumate sau reduse, evitând interpretările subiective, ipoteze de elaborare, rezumate de planificare, așa cum se întâmplă adesea în unele portaluri dedicate la cultura disponibilă astăzi pe net Acest aspect, în timp ce, pe de o parte, îmbogățește necondiționat și exponențial panorama de știri oferite de studiile Fundației Memofonte, pe de altă parte impune a angajament semnificativ al managementului care aplică verificări continue asupra nivelului de informare în diferitele secţiuni tematice Vine complexitatea publicării materialelor documentare cu periodicitate foarte strânsă rezolvate printr-o lucrare de control si adaptare la standardele de comunicare alese, din parte a unor figuri profesionale diferite și care interacționează (istorici, istorici de artă, lingviști și informaticieni) care aplică un tratament datelor capabil să ofere utilizatorului contact direct cu sursa vechi Întregul patrimoniu textual și vizual prezent pe site-ul Fundației poate fi consultat după trei criterii principale: prin vizualizarea și interogarea frecventă a stenogramelor complete în format PDF, sau reproduceri vizuale obţinute prin achiziție digitală a imagini ale manuscrisului sau ale unui text tipărit, dar dintr-o ediție antică sau dintr-o bază de date cu acces filtrat de traseele de cercetare care sugerează itinerarii de investigare și indici de conţinut Tot în această ultimă soluție recuperarea duce în continuare la selectarea transcrierea sau reproducerea digitală a sursei În general, alegerea unor astfel de criterii de tratament IT s-a încercat să fie urmată la aceleași particularități structurale ale documentului care urmează să fie publicat (corespondență, inventar, jurnal, catalog, biografie, index, dicționar, tratat, ghid, atlas vizual etc), cine a privilegiat, de exemplu, definirea unei baze de date ori de câte ori ne-am confruntat cu a țesătură informațională complexă și pentru care a fost necesară predefinirea unui ghid pentru consultare Identitatea site-ului Studii ale Memofonte / Site-ul are în esență două macro-arii de interes, una numită AUTORI în care, secțiuni distincte, primesc materiale documentare de natură diferită produse de caracter și unde pot fi publicate și texte de referință, ca în cazul FILIPPO BALDINUCCI sectiune care va permite sa consultati lucrari produse de el, dar si texte de Francesco Saverio și Camillo Sagrestani navigabile în subsecțiunea TEXTE BALDINUCCIANI Celălalt domeniu este cel al CERCETĂRII cu secţiuni care vizează dezvoltarea şi pune la dispoziție surse (întotdeauna în dualitatea textuală și vizuală) referitoare la un anume subiect de interes Căutările folosesc în mare măsură structura secțiunii capabile de satisface nu numai perspective care au ierarhic un flux diferit de consultarea, de la general la particular, dar și subsecțiuni care ele însele configurați independent de definiția de bază a argumentului generic exemplar secțiunea COLECTAREA DESENELOR ȘI

TIPRIRILOR DIN SECOLUL XVI PÂNĂ SECUL XX, în cadrul cărora zonele care publică textele aferente trăiesc cu arhitectură independentă la Colecția Medici-Lorraine, la cea a FMN Gabburri, la Accademia Colombaria și la Marucelli Ochiul navigatorului de azi este obişnuit cu dinamismele şi efectele speciale care domină paginile web moderne și găsesc numeroase cazuri în care procesarea grafică a site-ului cu toate acestea, atinge niveluri excelente de prezentare multimedia a unui mesaj cultural Cine va consulta paginile site-ului nostru va găsi o formulă editorială esențială și clar, care în niciun sector nu suprastructurează conținuturile sau întârzie înțelegerea acestora Noi credem că expresia aleasă pentru a da vizibilitate căutărilor permite consultarea directă, orientată spre investigaţii selective într-un context de pluralisme tipologice unde distribuţia de informaţia conduce însă la un fir logic şi pentru referinţele tematice diferențiați Un site de proiecție, tocmai în transparența și deschiderea sa totală, își propune și el promovarea colaborărilor cu alte realități culturale similare cu cele ale Fundației Memofonte în dorința de a împărtăși experiențe și metodologii pentru aceeași moștenire cultural Multe cooperări sunt deja active și cu planificare a activității științifice care se întinde pe doi sau trei ani de activitate; paginile site-ului conduc înapoi la aceste rapoarte specificându-le competențele și contactele sectoriale Valoarea unui serviciu care oferă materiale gratuite colectate și procesate în programele de cercetare ale Instituției, vor putea crește în funcție de cât și cum savanții vor fi capabili să înțeleagă limba acestei comunicări culturale particulare și să știe cum să o înțeleagă potenţialul istorico-ştiinţific şi didactico-metodologic Oricine va citi aceste rânduri va folosi deja revista online creată de Memofonte che încercând să mențină o linie de coerență cu însăși natura site-ului său, îi încredințează paginile sale periodicul Fundaţiei Acesta este plasat la același nivel informativ cu privire la domeniile de cercetare aplicată dezvoltate pe site; revista poate fi monografică sau stabilite diferit, dar tot va încerca să reprezinte spiritul nostru laborator în extinderea scurtelor note introductive care ilustrează diferitele secțiuni Respectând astfel regulile noii limbi pe care știința comunicării impune autorilor săi, cu "Studi di Memofonte" am obținut oricum mai multe spații amplă, dar asemănătoare cu literatura sectorială contemporană care se răspândește din ce în ce mai mult în bibliografie electronică Fundația Memofonte Fondul D Martelli, Biblioteca Marucelliana Florenţa Descrierea bazei de date DOMENIILE CARDURILOR DATA EXPEDITOR LOCUL EXPEDITOR DESTINATAR LOCUL DESTINATORULUI TIPUL DOCUMENTULUI ZONA TEMATICA PLASARE IMAGINE ARGUMENT aceste ultime două câmpuri apar numai când NOTELE sunt completate DOMENIILE DE CERCETARE DATA: meniu derulant EXPEDITOR: meniu derulant în ordine alfabetică DESTINAR: meniu derulant în ordine alfabetică ZONA TEMATICĂ: meniu derulant TEMA: Câmp liber ghidat POZIȚIE: meniu derulant CONȚINUT CÂMPURI DATA An cu patru cifre, lună cu două cifre, zi cu două cifre Când data lipsește lipsește Când anul este absent, chiar și în prezența unei luni sau zile absente EXPEDITOR și DESTINAR Prenume Nume Martelli Diego Când nu există nicio indicație absentă Când semnătura este ilizibilă nu poate fi identificată Când nu este explicit, ci indicat generic printr-un substantiv (cum ar fi Domnul, Doctor, Prieten etc) și din conținutul litera nu se poate deduce persoana anume Nedeclarat În cazul scrisorilor nesemnate al căror expeditor a fost dedus prin comparații grafice sau referințe în texte, numele este fost puse între paranteze drepte [Cecioni Adriano] În acest domeniu au fost depuse și organe legislative, administrative,

judiciare, militare și de altă natură diplomați cu numele lor Exemple: Ministerul Afacerilor Externe; Societatea pentru Încurajarea Artelor Plastice; Ministerul Educație publică LOCUL EXPEDITOR și LOCUL DESTINARULUI Numele orașului Florența În cazul orașelor străine s-a folosit versiunea italiană Parigi și nu Paris Când locul este absent absent TIPUL DOCUMENTULUI Acest câmp specifică tipul de document, indiferent dacă SCRISOARE, CARTE POȘTALĂ, TELEGRAM, PRECIS etc conform listei din meniul derulant relevant ZONA TEMATICA Acest câmp conține cele zone tematice utilizate pentru a împărți literele în funcție de sfera lor tematică generală Având în vedere tipurile de documente și interesele Diego Martelli etichetele POLITICO-SOCIALE, CULTURALE, PRIVATE și ISTORIC-ARTISTIC Doar această ultimă zonă a făcut obiectul unei noi supuneri, dezvoltate în domeniul TOPIC Caracterul multitematic al unei scrisori a fost înregistrat prin semnalizarea celor două zone tematice separate prin / Exemplu: CULTURAL / PRIVAT sau PRIVAT / POLITICO-SOCIAL În prezența unei scrisori explicit dintr-o zonă tematică non-ISTORIC-ARTISTIC, dar care conține chiar și scurte informații de relevanță istorico-artistică, aceste date au fost salvate prin a asterisc de lângă zona tematică și doar datele relevante au fost raportate în câmpul TOPIC Exemplu: CULTURAL* SAU PRIVAT* SAU POLITICO-SOCIALE* SUBIECT În acest domeniu s-au folosit etichete care sunt capabile să transmită temele discuției ETICHETE EXPLICAȚII - PRENUME NUME - PRENUME NUME, SCRIERI - PRENUME NUME, LUCRĂRI Numele prezente în litere trebuie să fie toate salvate conform schemei "PRENUME NUME" Ele sunt plasate între paranteze drepte atunci când nu făcute explicite în text sau urmate de un semn de întrebare în cazurile de incertitudine În cazul artiștilor legați de producția lor figurativă o literar, informația este salvată prin legarea etichetei la nume "opere" sau "scrieri" - REVISTE / ZIARE - CĂRȚI - PRENUME NUME, SCRIERI - EDITARE REVISTE/ZIARE: pentru titluri de reviste sau ziare, fără suplimentare specificații CĂRȚI: cărți citate generic PRENUME NUME, SCRIERI: în cazul articolelor* sau cărților cu indicație a autorului PUBLICARE: pentru probleme legate de publicații (schițe, machete, etc) *Dacă, în cazul articolelor, cel numele jurnalului, ambele etichete sunt salvate: Exemplu: Reviste/Ziare; Martelli Diego, scrieri PRENUME NUME, BIOGRAFIE În cazul informațiilor biografice sau autobiografice a fost a introdus numele biografului urmat de cuvântul BIOGRAFIE The conținutul biografiei a fost apoi dizolvat indicând în mod normal locuri, nume, instituții etc ORAȘ Toate denumirile geografice au fost salvate, păstrând formularea Italiană și pentru orașele străine - EXPOZIȚII - PROMOTORI - INAUGURAȚII - CONFERINȚE - SĂRBĂTORI EVENIMENTE: au fost incluse în categoria căreia îi aparțin, căreia îi asociază mărfurile oraș și data în funcție de disponibilitatea informațiilor - MUZEELE - ACADEMII - FUNDATII - BIBLIOTECI - ARHIVE - LOCURI DE ÎNTÂLNIRE - PALAȚE/RESEDEnțe - CLĂDIRI RELIGIOASE - TEATRE - GALERIE INSTITUȚII ȘI LOCURI: au fost incluse într-una din categoriile indicate în lateral - COLECȚIE PRIVATĂ - COLECȚIA DE NUME Numele colecției a fost indicat în mod explicit citat CONSERVARE/RESTAURARE MUSEOGRAFIE PROIECTE Toate informațiile referitoare la concepție și la proiectarea unei opere de artă DIDACTICĂ CONCURSURI CRITICA DE ARTĂ PIATA ARTEI COMISIILE MONUMENTE - FOTOGRAFIE - PICTURA - SCULPTURA - ARHITECTURA - ARTE GRAFICE - EPIGRAPIE -ARTE DECORATIVA E INDUSTRIAL - ARHEOLOGIE - AURĂRUL TEHNICI ARTISTICE: Aceste etichete generice au fost introduse de fiecare dată în literă există referințe, atât din punct de vedere conceptual pe care le exersez (tehnici, instrumente, materiale etc), la activitatea artistică NOTĂ Este un câmp liber, dar cu vocabular

controlat, completat pentru a adnota elemente referitoare la forma documentului sau a suportului sau la particularitățile acestora: Exemple: în plic în insert fragmentar dactilografiat copie (pentru schițe sau în cazul mai multor versiuni ale aceluiași document) transcriere (în cazul documentelor transcrise de alții) proiect (în cazul proiectelor de articole, eseuri; gânduri care urmează să fie publicate) antet atașat de sau atașat de NB În cazul copiilor scrisorilor, al căror original este prezent în corespondență, numărul a fost indicat a documentului copiat: Exemplu: copie a C Ma B ANTET: pe lângă etichetă, a fost salvată o indicație sumară a titularului, cu excepția numai în cazurile inițialelor Exemplu: Antet: Vetrerie Onorato Luraghi și nepoți ANEXE: scrisorile anexate au fost depuse separat de cea principală, notându-se în NOTĂ referința reciprocă: Exemplu: Se anexează: litera C Ma A -c și Anexa C Ma A -c În cazul scrisului de mână ilizibil, în acest câmp se regăsește mențiunea "Scris de mână parțial ilizibil" PLASARE ȘI IMAGINE Aceste câmpuri conțin codurile de identificare ale locației documentului depus e a cardurilor individuale care o compun Folosind o bandă alfanumerice exemplară, trebuie remarcat faptul că urmatoarele informatii: C Ma A -c și C Ma A -c v • fond de apartenenta (C Ma = Carteggio Martelli) • folder ( ) • codul alfanumeric al documentului (A) • numărul cardului, cu aversul fără "r" și reversul cu indicația "v" (c și c v) STUDII DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Bord editorial Irene Calloud, Alessia Cecconi, Vaima Gelli, Martina Nastasi Editorii acestui număr Irene Calloud, Alessia Cecconi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Via de' Coverelli , Florența info@memofonte it INDEX M Fileti Mazza, Adevăruri ascunse V Gelli, Documente riccardiene: jurnalul unui proiect de arhivare computerizată E Vaiani, Monede, medalii, pietre prețioase și mici antichități: Colecția de antichități a lui Riccardi în "armari" al Galeriei C Tombini, Biblioteca Riccardiana, o călătorie istorică prin formarea cataloagelor sale L Simonato, "Credicul Sandrart" Recepția Academiei Teutsche (și reeditările acesteia) între secolele al XVIII-lea şi al XX-lea C Pasquinelli, Răpirea Venusului Medici în : un episod încă de clarificat E Pellegrini, Artele lui William Roscoe: bibliotecă și colecție (partea a II-a) L Berretti, Despre colecția grafică a Bibliotecii Marucelliana din până la Nerino Ferri G Bacci, De la Sussi și Biribissi la Mazinger: Arhiva Salani ca resursă pentru istorie de ilustrare în Italia M Nastasi, A Salani, O metodă de studiu pentru ghidurile istorice din Roma și Pisa: instrumente, practici și implicatiile cercetarii Miriam Fileti Mazza Studii ale Memofonte / ADEVĂR ASCUNS Al treilea număr al revistei noastre continuă drumul deja început prin integrarea proiectelor de cercetare a Fundației, cu contribuții din partea celor care lucrează la ea alături de alții din tinerii savanți în orice caz relevante din punct de vedere al subiectelor sau metodologiilor Trei eseuri ilustrează aspecte ale programului de colecție ricardian îmbogățit secţiunea istorică de studii dedicată Medicilor Pe lângă cadrul structural şi metodologia proiectului, posibilă prin cofinanțarea Ente Cassa di Firenze, este alese două aspecte care dintre multele caracterizează colecția, cea de antichități și cea de biblioteca de familie Sondajul și transcripțiile numeroaselor inventare ale colecției Riccardi, va face obiectul unor studii ulterioare aprofundate care se vor putea țese în timp o rețea adecvată de relații pentru o poveste

care necesită încă o atenție critică Eseurile despre Sandrart, Roscoe și politica directorului Galeriei Florentine Tommaso Puccini, confirmă unele interese deja asumate de cercetarea Memofontiană prin deschiderea pagini ale revistei cu anexe utile și citate documentare inedite Artele vizuale și atenția la figurativ se regăsesc în contribuțiile la colecția grafică al Bibliotecii Marucelliana si pe arhiva Editurii Salani, spatiu care se reactualizeaza asupra a două realităţi importante ale moştenirii noastre culturale În timp ce primul caz are ad intuiții și legături cu alte colecții florentine, nu în ultimul rând studiul relațiilor cu Departamentul de Desene și Tipărituri al Uffizi, al doilea se dezvoltă în contextul plin de viață al Laboratorul de Arte Vizuale de la Normale di Pisa, abordând un proiect compozit care va contribui mult la istoria ilustrației italiene Cuprinsul acestui al treilea număr se încheie cu un eseu care face legătura cu programul a unei didactice de orientare metodologică urmărită de Memofonte şi iniţiată la a activitate viitoare oportună Dezvoltarea Cursului de pregătire avansată din San Miniato, dedicată tocmai Ghidurilor Istorice, iar colecția de fișe funcționale prezenței seminarii, a avut nevoie de o reflecție finală care să evidențieze principalele instanțe în acest sens experiența noastră de predare STUDII DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Bord editorial Irene Calloud, Alessia Cecconi, Vaima Gelli, Martina Nastasi Editorii acestui număr Irene Calloud, Alessia Cecconi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Via de' Coverelli , Florența info@memofonte it INDEX P BAROCCHI, Introducere în cursul de perfecţionare a metodologiilor de analiză sursă C OCCHIPINTI, Roma Dispersarea galeriei de tablouri Este și achizițiile cardinalului Ferdinand de Medici F GRISOLIA, Giuseppe Pelli Bencivenni și Indexul CXXII volumelor de desene ale realului Galerie Geneza și citirea unui inventar E PELLEGRINI, Artele lui William Roscoe: bibliotecă și colecție (partea I) A SALANI, "Să dea pășune pasagerilor amatori" Autorii și publicul ghidurilor istorice din Pisa R VIALE, Tommaso Puccini și jurnalele sale de călătorie M NASTASI, Note despre cronologia catalogului de tipărituri și desene de Francesco Maria Niccolò Gaburri BM TOMASELLO, C BRUNETTI, I CALLOUD, R VIALE, Pentru o arhivă digitală a inventarelor istorici ai Muzeului Național Bargello M FILETI MAZZA, recenzie către V Conticelli, " Garderoba de lucruri rare și prețioase " Studiolo de Francesco I de' Medici: artă, istorie, semnificații, Lugano Recenzii Studii ale Memofonte / VALENTINA CONTICELLI, "Dulapătoarea lucrurilor rare și prețioase" The Studiolo lui Francesco I de' Medici: artă, istorie, semnificații, Agora Editura, Lugano de MIRIAM FILETI MAZZA "Vrea să-și aranjeze unele lucruri": cu aceste cuvinte Vincenzo Borghini i-a exprimat lui Giorgio Vasari voinţa nerăbdătoare a lui Francesco I de a găsi o loc de păstrare a unor obiecte din colecția personală Anticipat de unele eseuri ale autorului mereu pe tema Studiolo del Prințul Francis, volumul Valentinei Conticelli reluează acum întregul cale istorică şi intelectuală pe care numeroasele evenimente ale o poveste artistică și umană incitantă, integrând-o cu o vastă aparat de mărturii capabile să contextualizeze fiecare pas al cronică reconstruită Știam importanța pe care o avea celebrul mediu Medici reprezentat încă de la înființare, dar acest studio se reapropie global a întregii țesături istorice și documentare care în voci diferite ale bogaților bibliografie de referință, făcuse loc unor considerații mai pur emoțional, oferind spațiu amplu unei

analize a simbolicului și a emblematicului, elemente cu siguranță prezente în "cazul" Studiolo, dar de citit într-un compendiu de referinţe mult mai largi Direcția întregii cărți este așadar reglementată de o săpătură în profunzime arhiva pentru a certifica istoria a ceea ce putem considera unul dintre cele mai fascinante sisteme decorative și conceptuale ale secolului al XVI-lea Din surse imediat înainte de crearea Studiolo, unde corespondența Vasari-Borghini joacă un rol proeminent în definirea genezei complexului cronică, merge înainte în secolele următoare până la începutul secolului al XX-lea când intervenția lui Giovanni Poggi în timpul pregătirilor pentru expoziția Portret Palazzo Vecchio ( ), a marcat o atenție mai istorică asupra problemei, recuperarea rapoartelor tehnice care au reprezentat baza recentelor reelaborare de Valentina Conticelli Volumul reconsideră întregul drum al dispersiei care imediat după moartea lui Francesco a suferit artefactele din Studiolo când, din , unele statui de bronz au ajuns la Tribuna, multe tablouri Palazzo Pitti, unde au rămas până la intervenţiile din Lorena din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea care au dus la Galerie lucrările considerate atunci cele mai potrivite pentru noul proiect muzeografic al Petru Leopold Dar situațiile din secolul al XIX-lea nu sunt trecute cu vederea atunci când ad exemplu unele tablouri au fost împrumutate după Camerei Deputaţilor din Palazzo Vecchio, sau cele trimise la fosta mănăstire San Salvi și la muzeu Echipa națională Bargello Necesitatea stabilirii unui itinerariu istoric capabil să recontextualizeze a un program iconografic atât de vast, s-a impus în fiecare fază a cercetării, atestări şi dovezi continue ale surselor care pun cititorul în stare pentru a le folosi pentru o analiză precisă a poveștii Aparatul ilustrativ include tabele și desene care explică geneza Studiolo în schematizări reale și virtuale, completate de imagini preluate din paginile celor aleși Recenzii Studii ale Memofonte / textele secolului al XVI-lea (Bonsignori, Dolce, Salomon, Magno, Biringuccio), precum și din cele mai cunoscute invenţii cosmografice După cum știm, atenție la mediile princiare dedicate custodiei și spre admirația unei bucurii încă private a obiectelor de artă și naturalia, caracterizează trecutul fiecărei mari dinastii Inventarele diferitelor locuințe, nr numai italian, mărturisesc în descrierea scrupuloasă și bogată a instalațiilor, cel dislocări pe care aceste mici garsoniere le-au asumat în incinta tribunalului, adesea adiacente altor încăperi pentru reflectarea și depozitarea rarităților The volumul dedică descrieri extinse altor încăperi ale clădirii oferind a serie de exemple care ilustrează rolul spațiilor trăite în acest fel Pentru Studiolo-ul lui Francesco I de' Medici, relația dintre container și conţinutul apare şi mai semnificativ şi reconstrucţia structurii conceptual dorit de Vincenzo Borghini, valorifică întreaga evoluție istorică ed estetica momentului în care a fost conceput Studiolo Nu numai că de aceea i s-a conferit o identitate mai largă grupului de artiști care a participat la întreprindere, dar s-a încercat reconstituirea ordinului inițial al părți constitutive ale Studiolo pe care Conticelli le definește efectiv ca un "puzzle iconografic" Aceasta este inserată într-o structură iconic-mnemonică afirmă clar că reunește operele de artă, obiectele prețioase și naturalia colecției a prințului, la povești străvechi și activități umane Arhitectura decorativă este astfel încât pentru a găsi sau plasa un obiect "trebuie întotdeauna să retragă mental originea mitică sau naturală, asociind-o mai întâi cu elementul căruia aparţine, în al doilea rând, evenimentului mitologic înfăţişat pe uşa unde trebuia plasat și în unele cazuri și la procesul tehnic care l-a avut

generat" Diferitele niveluri de lectură necesare pentru a descifra imaginile și semnificațiile lor în relație cu aceeași structură arhitecturală a Studiolo, deci integrați mărturii literare și vizuale, menținând o legătură continuă între configurația mediului și opera de artă STUDII DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Editorii acestui număr Irene Calloud, Martina Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, via de' Coverelli , Florența info@memofonte it ISSN - INDEX P Barocchi, Editorial A Camarlinghi, Diego Martelli și Lamberto Vitali: o sută de ani în Marucelliana A Cecconi, M Nastasi, Corespondența lui Diego Martelli: metode de analiză și posibilități de cercetare informatica I Calloud, Despre digitizarea arhivei lui Adriano Cecioni în Fondul Lamberto Vitali S Roncucci, Expoziția Națională de Artă din Torino ( ) în lucrările Fondului Vitali E Miraglio, "Este o treabă simplă care nu putea fi mai asemănătoare": poetica celebrativă a Adriano Cecioni M Fileti Mazza, Emporium and the Macchiaioli P Agnorelli, Corespondența Mussini-Piaggio: exemplu de învățământ la distanță Paola Barocchi Studii ale Memofonte / EDITORIAL Probabil datează din prefața Istoriei impresionismului a lui John Rewald ( ) Interesul lui Roberto Longhi pentru Diego Martelli De aici și inițiativa sa de a-i încredința lui Antonio Boschetto volumul Sansonian Scritti d'arte de Diego Martelli ( ) Evident că era acolo reevaluarea unui istoric care cunoscuse și admirase impresioniștii și pictura Florentin din secolul al XV-lea, dar în același timp a experimentat vicisitudinile Macchiaioli și experiențele lor artistice Cultura figurativă a lui Diego Martelli s-a dovedit a fi complexă, relațiile sale cu i contemporanii meritau deci o recunoaştere punctuală şi globală în bogata corespondenţă a Biblioteca Marucelliana Din aceste presupuneri a luat naștere propunerea Memofonte către Fundația Marchi Florence să întreprindă, datorită unei cofinanțări adecvate, o explorare pentru tratarea computerizată a copiosului material martellian, pe care l-ar putea oferi tuturor savanților a sectorului o consultare ușoară și exhaustivă Un proiect astfel configurat poate activa publicitatea constatări ale unei critici militante și ale unei istorii a artei străine academiilor locale La în același timp ne poate ghida în înțelegerea nașterii unei conștiințe analitice pe care a avut-o de asemenea reflecții asupra artelor aplicate, mulțumită mai ales primei Expoziții Naționale Florentine a , pe care îl considera un italian și nu mai un orizont regional Corespondența Martelli, așadar, de obicei adresată în relație cu artiștii importanți și, prin urmare limitată la selecții uneori condiționate de scopurile pieței, astăzi va putea dezvălui interese moștenire culturală de anvergură prin corelarea acestora cu mai multe tipuri de surse Acest număr al revistei salută, de asemenea, rezultatele cercetărilor paralele, cum ar fi informatizarea corespondenței lui Adriano Cecioni a colecției Vitali a Marucelliana, că lui Luigi Mussini proprietate privată, cu o verificare a averii, de asemenea, vizuală a Macchiaioli în Emporium EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi comitet științific Paola Barocchi, Francesco Caglioti, Flavio Fergonzi, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Îngrijire științifică Flavio Fergonzi și Alessandro Del Puppo Grija editorială Claudio Brunetti, Elena Miraglio, Martina

Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX F Fergonzi, A Del Puppo, Editorial p R Del Grande, Despre Enrico Cattaneo Studii de caz din arhiva a Fotograf de artă milanez, - p G Casini, pictori la Galleria La Salita: problema picturii monocrom la Roma în jurul anului p G Rubino, Evoluții ale artei programate italiene în Iugoslavia din până în p E Francesconi, Tano Festa și Michelangelo: un episod de noroc expoziție la Roma în anii p F Belloni, Aterizări și vederi Dragostea mea la Montepulciano în p Q Viva, De Chirico malgré lui Episoade critice de noroc de atunci Șaizeci și opt de postmoderni p Flavio Fergonzi, Alessandro Del Puppo Studii ale Memofonte / EDITORIAL În studiile despre arta italiană care în jurul geamandurii anului asistăm astăzi la una curioasă divaricare Pe de o parte, triumfă o bulimie documentară care adună materiale, fie că sunt evenimente (mai presus de toate secvențele expoziționale) sau texte (introduceri în catalog, recenzii, interviuri cu artiști) și care este, în ansamblu, destul de inert Asemănător atitudinea sa născut dintr-un val de proteste sănătoase împotriva pierderii funcției criticii militant: data botezului este celebrul text al lui Germano Celant din intitulat Per una critică necritică, în care utilitatea se opune ambiguităţilor interpretării De informații Dar această practică a dus adesea, în mod paradoxal, la o lectură determinist al dezvoltării faptelor artei: alinierea datelor și documentelor, poate încrucișându-le cu evenimentele istoriei politice și culturale italiene din anii șaizeci până în anii optzeci, generează o poveste care este întotdeauna aceeași Cu atât mai mult dacă povestitorii sunt, la fel de des se întâmplă, cei care au fost promotorii mișcărilor și artiștilor în cauză, s-au transformat de-a lungul deceniilor de la critici militanti la istorici ai acelorasi Pe de altă parte, și este o practică recentă, asistăm la relecturi axate pe joncțiuni sau pe personalități cruciale: repunerea la zero a lui Manzoni și Paolini, refigurarea zonei romane a Anii , încep să apară formele procesualității Arte Povera și artei conceptuale să fie citit printr-o independență mândră față de scrierea critică contemporană a lucrărilor, considerat prea condiționant Observatorul este adesea internațional, anglo-saxon, franceză sau germanică (deseori scriitorii întâmpină unele dificultăți în a manevra sursele corect în limba originală); instrumentarea este cea a metodelor actualizate pe estetica postmodernă și chiar pe antropologie și sociologie Concentrația de privirea riscă să piardă din vedere contextul foarte stratificat în care au lucrat artiștii; Și în consecință, ne împinge să cădem în clișee, dintre care acela de a fi italian vs internaţionalitate este cea mai frecventă și mai periculoasă Ceea ce lipsește, între aceste două extreme, este o istoriografie care, lărgindu-se cât mai mult tastatura referințelor, pune lucrările în centrul atenției; și că el pozează ca obiectivul este de a înțelege gândul real, pasiunile reale și cultura reală a artiștii care le-au produs Pentru acest pas, pe care astăzi începem să-l facem în mijlocul multor dificultăți, după părerea noastră ar trebui mai întâi făcută o critică serioasă a surselor De ce să recitiți sursele cu răbdare și atenție, privirea celor care studiază lucrarea se obișnuiește să o abordeze în sine concreteţea şi în plurivocitatea ei Adică să aibă un obicei de filologie conștientă Acest număr de "Studii ale lui Memofonte", compus din eseuri ale tinerilor cărturari, nu în ciuda sferei avansate cronologic, trădează intențiile revistei, pe care și-o dorește să introducă și să discute surse puțin cunoscute pentru istoria artei Autorii sunt din când în când odată chestionat despre sensul documentației fotografice a expozițiilor (Del

Grande despre activitatea fotografului Enrico Cattaneo și arhiva acestuia); au refăcut, cu scrupulozitate şi amploare documentară, expoziții cruciale (Casini despre expoziția pictori - Roma ' la Salita, ; Belloni despre dragostea mea,); au retras relaţiile internaţionale pe baza documente inedite (Rubino pe frontul Italia-Iugoslavia la momentul expozițiilor Nuove Tendințe); au apărut probleme ale recuperărilor stilistice şi iconografice în lumina modelor vizuale (Francesconi la centenarul lui Michelangelo din și picturile lui Tano Festa); ei au a revăzut episoade decisive de relectură critică (Viva su De Chirico ca model pentru artiști foarte modern după) Niciuna dintre aceste contribuții nu este, a priori, o teză: o trăsătură comună este a atitudine filologică care urmărește să ofere o recensio și a discutarea materialelor aduse la cunostinta Speranța este că datele și raționamentul aici conținuturile pot fi, în studiile viitoare, rediscutate, poate dezasamblate și reasamblate într-un alt Editorial Studii ale Memofonte / secvenţă; să fie util, adică și investigațiilor care pleacă de la premise diferite și sunt efectuate cu metodologii diferite FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI CONCURS PUBLIC PENTRU CALIFICARI, PENTRU ALOCAREA A BORSA STUDII POST-LICENZIATĂ PENTRU ACTIVITĂȚI DE CATALOGARE EDUCAȚIONALĂ BIBLIOTECA FUNDATIEI MEMOFONTE, CA PARTE A PROIECTULUI "DOAMNA FONTURILOR": BIBLIOTECA PAOLA BAROCCHI MINUTE Pe februarie , între orele : și : , și pe februarie , între orele : și : , comisia de selecție (desemnată de Consiliul de Administrație în ședință) s-a întrunit electronic din decembrie) responsabil cu evaluarea cererilor de atribuire a nr bursă post-universitar pentru catalogarea activității de formare a bibliotecii Fundației Memofonte, ca parte a proiectului "La Signora della fonti": biblioteca Paolei Barocchi Comisia este compusă după cum urmează: Francesco Caglioti: președinte Donata Levi: membru efectiv cu funcții de secretar de minute Diana Toccafondi: membru efectiv Președintele examinează cererea de candidaturi și verifică că n de întrebări Comisia constată că nu există rudenie sau afinitate, în cadrul gradului al patrulea incluse, a fiecăreia dintre componentele sale cu candidații Mai constată că, întrucât nu au fost primite cereri lingvistice (Apel, art), va veni a fost întocmit un singur clasament Pe baza a ceea ce este indicat în Comunicare (art), Comisia decide să acorde următoarele punctaje pentru titlurile prezentate: FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI pregătire tehnico-ştiinţifică corelată cu cunoaşterea instrumentelor informatice adecvate în domeniul reordonării, gestionării, inventarierii și catalogării materialelor bibliotecii: până la puncte; experiență dovedită în biblioteci: până la de puncte; capacitatea de a utiliza versiunea EasyCat: până la puncte În plus, în temeiul articolului din anunț, acesta decide, de asemenea, să programeze un interviu pentru candidații care au obţinut un punctaj egal sau mai mare de / Pentru interviu Comisia are un disponibile de puncte iar interviul se consideră promovat cu / Comisia continuă să examineze programele și calificările candidaților și constată că nu sunt deținerea cerințelor prevăzute de convocare (art) și de legislația în vigoare, următorii candidați: Burresi Julius Caudullo Marta Maria Fasolo Livia Fioravanti Catherine Stillitano Mariella în posesia unei diplome neînsoțite în Istoria Artei, conform cererii de

apel (art), o diplomă de specializare de doi ani în patrimoniul arhivistic și de carte sau calificări echivalente, sau doctorat cercetare sau master universitar de nivel doi cu durata de doi ani la discipline legate de patrimoniu bibliografic și documentar, sau diplomă de specializare sau liceu formare și studii de funcționare la Ministerul Patrimoniului și Activităților Culturale și Turismului o titluri echivalente Procedăm apoi la evaluarea calificărilor indicate de candidații care îndeplinesc cerințele Comisia, după o examinare atentă a fiecărui curriculum, ținând cont de competențele, experiență și calificări, decide să acorde fiecărui candidat următoarele punctaje: FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI Criteriul Criteriul Criteriul Scorul total CANON MARTINA ELIBEREAZĂ-TE RICHARD CORBO ALEXANDRA CUTRARA SABRINA D'ERRICO RAFFAELLA VA FI FAMIANI ELISA JACHETE FREDERICK CHIUVETĂ FEDERICA MARULLO IRENE A SE IMBUNATATI VIRGINIA ULMI FRANCESCA PĂSTOR HELEN PISANO ANTONELLA PIZZIGELLA MAGDALENA ROCCO IVANA GEMMA SURDA Candidații Alexandra Corbo Federico Giubbolini chiuveta Federica Pizzighella Maddalena sunt admisi la interviu, care se va desfasura electronic sambata februarie la ora FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI Se procedează apoi la întocmirea acestui proces-verbal, care se citește, se aprobă și se semnează de către comunicare prin e-mail Ședința a fost suspendată la ora la februarie COMISIA Francis Caglioti Donata Levi Diana Toccafondi FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli / Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI CONCURS PUBLIC PENTRU TITURI, PENTRU ALOCAREA A BORSE STUDIU PENTRU EFECTUAREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE ÎN RELATIE CU PROIECT "FILIPPO BALDIUCCI LEXICOGRAF ȘI ERUDIT" MINUTE La iulie , la ora : , comisia de selecție desemnată s-a întrunit electronic la evaluarea cererilor de atribuire a n burse pentru desfasurarea activitatilor de cercetare în legătură cu a doua fază (-) a proiectului "Filippo Baldinucci lexicograf și învățat" Comisia este compusă după cum urmează: Francesco Caglioti: președinte Donata Levi: membru efectiv cu funcții de secretar de minute Nicoletta Maraschio: membru efectiv Președintele examinează anunțul de concurs și verifică că n intrebare deoparte de Dr Maria Celeste Di Meo Comisia examinează curriculum vitae și calificările candidatului și verifică dacă îndeplinește cerințele prevazute de anunt si de legislatia in vigoare Comisia constată că nu există rudenie sau afinitate, în cadrul gradului al patrulea incluse, a fiecăreia dintre componentele sale cu candidatul Comisia hotărăște în unanimitate acordarea bursei dr Maria Celeste Di Meo Se procedează apoi la întocmirea acestui proces-verbal, care se citește, se aprobă și se semnează de către comunicare prin e-mail Ședința a fost suspendată la ora FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli / Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI COMISIA Francis Caglioti Donata Levi Nicoletta Maraschio FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI CONCURS PUBLIC PENTRU CALIFICARI, PENTRU ALOCAREA A BORSA STUDII POST-

LICENZIATĂ PENTRU ACTIVITĂȚI DE CATALOGARE EDUCAȚIONALĂ BIBLIOTECA FUNDATIEI MEMOFONTE, CA PARTE A PROIECTULUI "DOAMNA FONTURILOR": BIBLIOTECA PAOLA BAROCCHI MINUTE În data de iulie , de la ora , comisia de selecție desemnată s-a întrunit electronic la evaluarea cererilor de atribuire a n bursă postuniversitară pentru activitate de formare de catalogare a bibliotecii Fundației Memofonte, în cadrul proiectului La Signora delle surse": biblioteca Paolei Barocchi Comisia este compusă după cum urmează: Francesco Caglioti: președinte Donata Levi: membru efectiv cu funcții de secretar de minute Diana Toccafondi: membru efectiv Președintele citește anunțul de concurs publicat pe site la iulie și verifică dacă este primit n întrebare de la dr Federico Giubbolini Comisia examinează curriculum vitae și calificările candidatului și verifică dacă acesta îndeplinește cerințele prevazute de anunt si de legislatia in vigoare Comisia constată că nu există rudenie sau afinitate, în cadrul gradului al patrulea incluse, a fiecăreia dintre componentele sale cu candidatul Comisia decide în unanimitate să acorde bursa doctorului Federico Giubbolini Se procedează apoi la întocmirea acestui proces-verbal, care se citește, se aprobă și se semnează de către comunicare prin e-mail Ședința a fost suspendată la : pe iulie FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI COMISIA Francis Caglioti Diana Toccafondi Donata Levi FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI CONCURS PUBLIC PENTRU CALIFICARI, PENTRU ALOCAREA A BORSA STUDII POST-LICENZIATĂ PENTRU ACTIVITĂȚI DE CATALOGARE EDUCAȚIONALĂ BIBLIOTECA FUNDATIEI MEMOFONTE, CA PARTE A PROIECTULUI "DOAMNA FONTURILOR": BIBLIOTECA PAOLA BAROCCHI MINUTE Pe februarie , la ora , comisia de selecție s-a întrunit electronic (numit de Consiliul Guvernatorilor în ședința din decembrie) responsabil cu evaluarea cereri de atribuire a n bursă postuniversitară pentru catalogarea activității de formare a bibliotecii Fundației Memofonte, în cadrul proiectului "La Signora della fonti": biblioteca de Paola Barocchi Comisia procedează la interviuri cu următorii candidați, în prezența acestora: Pizzighella Maddalena Alexandra Corbo Federico Giubbolini chiuveta Federica În urma interviurilor, comisia decide să atribuie următoarele punctaje: Corbo Alessandra puncte / Jachete Federico / puncte Lavella Federica puncte / Pizzighella Maddalena puncte / Clasamentul final este deci următorul: Jachete Federico puncte / + / = / Corbo Alessandra puncte / + / = / Lavella Federica puncte / + / = / FUNDAȚIA MEMOFONTE ONLUS Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice via de' Coverelli Florența telefon - info@memofonte it - e-mail certificat memofonte@legalmail it Cod Fiscal - PI Se procedează apoi la întocmirea acestui proces-verbal, care se citește, se aprobă și se semnează de către comunicare prin e-mail Ședința a fost suspendată la februarie la ora COMISIA Francis Caglioti Donata Levi Diana Toccafondi EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it

Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX B Agosti, S Prosperi Valenti Rodinò, Editorial I Rossi, Pietro Stefanoni la Ulisse Aldrovandi: relații academice între Bologna și Napoli AL Tropato, Nicolas Fabri de Peiresc, Cassiano dal Pozzo și Gaspard de Monconys Schimburile de scrisori și cultura anticară la începutul secolului al XVII-lea S Santangelo, Din corespondența cardinalului Antonio Barberini junior: Maratti și Sacchi ca un cadou contelui de Brienne Domnul Pizzoni, Resta și Bellori, în jurul lui Correggio G Zolle Betegón, O cerere de la Andrea Procaccini către Clement XI F Grisolia, "Vasari e plin de aceste fleacuri" Culegere la vieți în scrisorile lui Domenico Maria Manni către Giovanni Gaetano Bottari M Casadio, Bottari si gravorii Scrisori de la Bartolozzi, Billy, Caccianiga, Campiglia, Morghen, Preisler, Re, Piranesi, Ruggieri și Vasi G Bonardi, Lord Coleraine între Roma și Florența: zorii lui Colectie p p p p p p p p p Barbara Agosti și Simonetta Prosperi Valenti Rodinò Studii ale Memofonte / EDITORIAL Acest număr al revistei Studi di Memofonte reunește diverse contribuții dedicate la studiul corespondenței dintre artiști, anticariați, comercianți erudici și colecționari activi la Roma, sau în orice caz legat de mediul cultural și artistic roman, începând de la primul decenii ale secolului al XVII-lea până la sfârşitul secolului următor Este un set varietate de mărturii noi, care se împletesc foarte coerent cu majoritatea voci autoritare ale literaturii de artă contemporană și care se bazează toate pe centralitatea designului și a graficii, menite atât ca instrumente de documentare cât și cunoașterea evenimentelor figurative este ca una din zonele privilegiate ale cunoaştere şi colecţie, într-un sezon în care au devenit acum schimburi foarte strânse cu circuitul european Acestea sunt de fapt firele pe care cele mai multe cercetările unui grup de tineri savanţi înrudiţi au fost concentrate fructuos la cursul de doctorat în istoria artei la Universitatea din Roma "Tor Vergata", coordonat şi dirijat de scriitorii, interesaţi de aceste subiecte şi metode de investigare Chiar dacă în vremuri atât de ostile pentru vitalitatea disciplinei, pentru însăşi conservarea operelor şi monumente, și mai general pentru cultura umanistă, efortul rămâne aceea de a îmbina dimensiunea instituţională a muncii universitare cu a implicarea deplină și profundă în activitatea de cercetare, verificând din când în când concrete valoarea legăturii inseparabile dintre studii și angajamentul didactic Prin urmare, îi suntem foarte recunoscători profesorului Paola Barocchi, căruia îi datorăm o conștientizare critică reînnoită a importanței acestei clase specifice de surse care este alcătuită din corespondență erudita, de a fi vrut să găzduiască primele roade ale săpăturilor realizată de tinerii istorici de artă ai Universității "Tor Vergata" pe materiale documentarele prezentate aici și contextul acestora Există un fir care leagă între ele personalitățile menționate în contribuțiile următoare sunt analizate niște scrisori inedite, piese decupate dintr-o reconstrucție mai amplă încă în curs de desfășurare și deschideri cu privire la chestiuni care așteaptă să fie clarificate în a privire de ansamblu mai amplă: centralitatea Romei în contactele continue cu lumea de cultura artistică, și a pieței, în Florența, Bologna, Napoli, până în Franța e în Anglia, în cadrul acelui dialog dens care a caracterizat schimburile din République des litere în Europa între începutul secolului al XVII-lea și sfârșitul secolului al XVIII-lea Această consistență a dezvoltările și relațiile intelectuale unește diferitele cazuri, deși în specificul lor luate în considerare: relaţia dintre tipograf şi dealer de artă Pietro Stefanoni cu cel marele anticar Ulisse

Aldovrandi; contactele menținute, în scopul implementării colecții omnivore ale Muzeului hârtiei, de la celebrul Cassiano dal Pozzo cu adepții săi corespondenți francezi, figuri illustre precum Fabri de Peiresc, sau încă de pus a foc, precum Gaspard de Monconys care primește o premieră cu această ocazie examina; tributurile aduse de cardinalul Antonio Barberini contelui de Brienne mai jos formă de lucrări de Carlo Maratti și Andrea Sacchi; o privire asupra corespondenței între părintele oratorian Sebastiano Resta, deus ex machina a multor episoade momentele importante ale pieței desenului și istoriografiei artistice între secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, e anticarul bolognez Giuseppe Magnavacca, din care ies noi bijuterii informații despre colecția grafică a lui Giovan Pietro Bellori; angajamentul, documentat, de pictorul marattesc Andrea Procaccini în numele Papei Clement al XI-lea pt executarea unei serii de gravuri din cele două cicluri vaticane de tapiserii rafaelesce; Acolo reţea de relaţii ţesute de Giovanni Gaetano Bottari cu un grup de reputaţi sau gravorii promițători ai zilei sale să pregătească ilustrațiile unora dintre principalele sale lucrări anticare și cu savantul florentin Domenico Maria Manni, o persoană de contact foarte utilă în faza de construcție a crucialei ediții romane Editorial Studii ale Memofonte / (-) editată de el din Viețile lui Vasari, unde, însă, repropunerea textului din Giuntina a luat în considerare pentru prima dată redactarea din (aceasta este a pasaj care fusese splendid iluminat de Barocchi în Premisa al comentariu secular la Vieți,); iar din nou explorarea densă a sejururilor italieni și cunoștințele unuia dintre numeroșii protagoniști englezi ai Marelui Tur, Lord Coleraine, evidențiind rolul achizițiilor de lucrări pentru care a făcut la Roma pregătirea prestigioasei sale colecţii EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Îngrijire științifică Donata Levi Grija editorială Claudio Brunetti, Irene Calloud, Elena Miraglio, Andrea Salani Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX D Levi, Editorial D Levi, Nevoile de autenticitate între declarațiile de principiu și practica de Intervenție: Cavalcaselle în Assisi Anexă documentară (editate de P Carofano): Sulla conservarea frescei medievale, tempera și picturi în frescă cu tempera Paul Tucker, Noi mărturii despre frescele din Assisi: Ruskin e gli acuarele de Eduard Kaiser pentru Societatea Arundel Anexă documentară: Scrisori de la John Ruskin către FW Maynard și lui Joan Severn, - Marco Mozzo, Restaurarea lui Cavalcaselle în documentația fotografică: intervenţii şi interpretări Anexă documentară Giulio Manieri Elia, Restaurări și restaurări în bazilica din Assisi din a doua jumătate a secolului al XIX-lea: problema completărilor Silvia Pognante, Afaceri juridice și administrative în conducerea a monument national (-) Anexă documentară Bibliografie aparat figurativ p p p p p p p p Donata Levi Studii ale Memofonte / EDITORIAL Vă prezentăm aici rezultatele unei cercetări începute în urmă cu aproximativ zece ani și ale căror primele rezultatele au fost dezvăluite cu ocazia primei conferințe internaționale de primăvară privind restaurarea (I restaurarea Assisi Realitatea utopiei) Organizată de Giuseppe Basile, întâlnirea fusese conceput ca un moment de studiu aprofundat asupra metodologiilor de adoptat pentru relocarea a ceea ce fusese posibil să fie reconstruit după cutremurul din Nu a fost La acea vreme, părea inutil să încerci să

pornești o reflecție asupra materialelor vizuale ale diverse tipuri care ar putea ajuta la documentarea stării de conservare a picturilor murale a bazilicii superioare în a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi pentru a aduce în atenţia celor că o lectură a acestor variegate a trebuit să intervină material asupra lor mărturii: notele grafice ale lui Giovan Battista Cavalcaselle, bogate în referințe textuale tehnica si metodele de redactare (Levi); acuarelele a doi copisti care lucrau la serviciu de Arundel Society și John Ruskin și care dezvăluie modalități de interpretare și redare semnificativ antitetic (Tucker); numeroasele serii de fotografii, rezultat al campaniilor care avusese intenții și rezultate diferite, de la documentare științifică pură la una prezentare mai atentă la implicaţiile comerciale (Mozzo) Din pacate publicarea procesului a conferinţei într-un supliment al revistei "Kermes" ( ) nu a prevăzut acompaniamentul imaginilor, esențial într-o discuție de filologie vizuală Ancheta a continuat datorită achiziției de către Scuola Normale Superiore și Consorțiul FORMA, drepturi de reproducere a acuarelelor și fotografiilor lui E Kaiser Alinari, ca parte a unui proiect de cercetare PRIN privind restaurarea frescelor și pe reorganizarea arhivei documentare istorice a Sfintei Mănăstiri din Assisi, regia de Benedetto Benedetti în colaborare cu Giuseppe Basile și cu ICR Urmează investigația îmbogățindu-se cu contribuția științifică a altor trei savanți, ale căror contribuții fac posibilă încadrează mai bine, într-un context mai larg, intervenţiile efectuate între anii şaptezeci şi Anii pe picturile murale ale bazilicii superioare: comentariul critic asupra unui manuscris anonim, datat Assisi , găsit printre hârtiile lui Cavalselli, în special interesant deoarece se concentrează pe tehnicile și materialele de restaurare a picturilor murale (Carofalo), operațiunile referitoare la reconstrucția unui ideal intern "original" din secolul al XIV-lea, lipsită de adăugiri succesive (Maniera Elia) și de evenimentele administrative complexe e a mănăstirii, ale căror implicații nu au omis să afecteze și acțiunile de protecție (Pognante) Există diverse idei și căi de cercetare pe care le propune un asemenea sondaj, împletind lectura materialelor vizuale cu o documentare bogată care permite contextualizare punctuală Două aspecte pot fi evidențiate în special Primul priveşte, în aspiraţia la o istorie "materială" a restaurării, nevoia - totuşi, de lipsa documentației, nu întotdeauna acționabilă - pentru a măsura continuu petiţii de principiu şi poziţii teoretice cu funcţionarea concretă a activităţii de conservare și restaurare, din ce în ce mai condiționate de factori contingenți The a doua se referă, în general, la necesitatea aparent evidentă de a aplica agresivitatea filologie vizuală la materiale de documentare "umilă" și utilitatea împleterii, într-un continuum interacțiunea referințelor încrucișate, diferitele niveluri interpretative Este vorba despre scoaterea în evidență a complicatului și uneori grosimea de semnificații obiectiv indescifrabilă propusă de mărturiile vizuale, De reținut că, pe lângă reorganizarea materialului arhivistic, proiectul a finanțat și restaurarea, dirijată de Giuseppe Basile și Benedetto Benedetti, din plăcile fotografului din Assisi Gabriele Carloforti, conservate la biblioteca Mănăstirii Sacre și găsită de Marco Mozzo Editorial Studii ale Memofonte / o grosime care contrastează - într-un mod foarte semnificativ - cu simplisticile recente reconstituiri pseudoștiințifice ale aspectului "original" al picturilor murale din Assisi Rezultatele acestei cercetări pe "Șantierul Assisia" în a doua jumătate al secolului al XIX-lea, împreună cu echipamentul lor fotografic inevitabil, erau deja gata în și acestea au fost ulterior actualizate -

în ceea ce privește referințele bibliografice - în Din pacate intarzieri legate de indisponibilitatea redactiei identificate initial și-au amânat publicarea până astăzi, când - datorită disponibilității Fundația Memofonte și oportunitățile oferite de publicarea online - devine posibil prezenta în întregime - inclusiv imagini - rezultatul acestei investigaţii da ei repropun așadar, într-o versiune uneori revizuită substanțial, contribuțiile deja publicate cu ocazia conferinței de la Assisi, dar acum îmbogățit cu anexe documentare indubitabile importanţă pentru istoria restaurării, împreună cu cele trei studii inedite De asemenea, trebuie remarcat faptul că, pentru nu mai amâna diseminarea rezultatelor acestei cercetări care a trecut prin vicisitudinile editoriale periculoase, s-a decis să nu se mai efectueze o nouă actualizare bibliografică, chiar dacă acest lucru a împiedicat, de exemplu, raportarea publicării, în între timp, de texte importante pentru munca noastră, precum ediția caietelor lui Charles Lock Eastlake, editat de Susanna Avery-Quash ( ), încă citat ca nepublicat în eseul lui Paul tucker EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Grija editorială Claudio Brunetti, Irene Calloud, Elena Miraglio Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX M Fileti Mazza, Editorial D Levi, "Iartă repetările": elaborarea unei tehnici descriptiv în documentele private ale lui GB Cavalcaselle E Pellegrini, caietele lui Adolfo Venturi E Federighi, Adolfo Venturi și orașul Budapesta I Calloud, Ugo Ojetti și expoziții; un registru digital de la Fond al Bibliotecii Naţionale Centrale din Florenţa E Miraglio, secolele al XVII-lea, al XVIII-lea, al XIX-lea și așa mai departe: Ojetti și arta figurativ italian M Dei, Ojetti and the Exposition de l'art Italien de Cimabue à Tiepolo de Paris A De Santis, G Marotta, Cesare Brandi: cronici și recenzii ale activităţi expoziţionale între şi Aspecte şi metodologii C Gamba, Arhiva privată a lui Giulio Carlo Argan Introducere in depunerea corespondenței și exemple de materiale epistolare K Quinci, interesul lui Giulio Carlo Argan pentru fructificarea publică a colecţiilor private ale artiştilor: cazul legatului Lucio Fontana A Del Bimbo, A Ferracani, V Lepera, G Serra, Da Cavalcaselle ad Argan: o aplicație web pentru utilizarea mărturiilor culturale artistice şi literare p p p p p p p p p p Miriam Fileti Mazza Studii ale Memofonte / EDITORIAL Cu o deosebită satisfacție mă trezesc să semnez editorialul acestei a șasea ediții numărul revistei deoarece rezultatele unui e perioadă de cercetare plină de viață s-a maturizat în cadrul Proiectului FIRB, acronim care este de luni de zile a fost cuvântul nostru de ordine ori de câte ori instituțiile participante la întreprindere au trebuit să vorbească și să lucreze asupra culturii artistice și literare între secolele al XIX-lea și al XX-lea Deci, permiteți-mi să prezint în mod adecvat ce FIRB rezumă: Este un proiect de trei ani intitulat: De la Cavalcaselle la Argan: pentru cultură artă și literatură, finanțat de MiUR cu fonduri FIRB , este coordonat de Fundația Memofonte onlus împreună cu alte patru instituții italiene: Școala Normale Superiore din Pisa (Laboratorul Lartte), Universitatea din Udine (Departamentul de Istoria și protecția patrimoniului cultural), Universitatea din Florența, Facultatea de Litere și Filosofie (Departamentul de Istoria Artelor și Artelor Spectacolului și Facultatea de Inginerie (Centrul pentru comunicare și integrare media MICC) Obiectul cercetării l-au constituit exclusiv

documentele lui Giovan Battista Cavalcaselle, Adolfo Venturi, Ugo Ojetti, Cesare Brandi și Giulio Carlo Argan, cercetați cu intenția de a evidenția rețeaua de relații dintre istoricii de artă, intelectuali, artiști, publice, instituții de protecție cu principalele teme legate de artele figurative și nu numai domeniul general al patrimoniului cultural Încercarea de a menține acest binar de constant strâns programare, numeroasele tipuri de surse întâlnite în lunile de anchetă (manuscrise, corespondență, material bibliografic, caiete, cataloage, recenzii etc) sunt fiecare a fost tratat după propriile particularități, dar în același timp gestionat pentru că s-au contopit și au răspuns unei singure direcții de cercetare științifică Investigarea arhivă, analiza, transcrierea, supunerea și marcarea, (care au produs adesea un limbaj standardizat prin crearea de lexiconi, registre și bibliografii tematice), evidențiază diversele formațiuni și metode istorico-științifice forța de muncă a numeroaselor persoane care alcătuiau grupul de lucru În ale lor diversitatea, întărită în aceste luni lungi de întâlniri, seminarii și dezbateri exuberante, da totusi, s-a afirmat dorinta de a crea un proiect organic, coerent si usor de folosit consultarea, unde pericolul "deztonat" din punct de vedere al metodei și al nivelului de analiză care să fie aplicată diferitelor surse, cred că a fost evitată de o lucrare corală, nu întotdeauna ușor, care a avut ca scop să ofere o platformă de cercetare cu adevărat transversală și stimulatoare didactic În cazul în care consultarea și analiza acestor materiale, acestea furnizează materialul dezvăluirea produsului IT, va putea sugera companii similare pentru tratarea surselor documentare, dacă va putea stimula comparațiile e perspective asupra culturii figurative și literare a protagoniștilor noștri, cred vom fi câștigat pariul că trei ani s-a lansat în jurul mesei noastre Fundație, apoi sceptic nu din cauza angajamentului științific care ne aștepta, ci mai presus de toate pentru capacitatea pe care ar fi trebuit să o avem de a coordona multe și multe voci experiențe Profit de acest editorial pentru a le mulțumi tuturor celor care au au participat la proiect și au crezut într-un tip de întreprindere neobișnuit În dorinta de a da vizibilitate maxima, munca noastra este deci pusa in joc, pt să rămână în viață dincolo de FIRB și să se îmbunătățească în timp prin consultări și observatii pe care sper sa le urmeze si ca doar o vitrina ca pagini poate fi de web, poate asigura el
EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi Miriam Fileti Mazza Îngrijire științifică Carmelo Occhipinti Grija editorială Irene Calloud, Elena Miraglio Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Giucciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX C Occhipinti, Editorial C Occhipinti, Iacopo Palma il Vecchio: "Portrete ale a doua doamne vechi" Afacerile Este între Ferrara, Paris și Roma (-) S Prosperi Valenti Rodinò, Desene din secolul al XVI-lea pentru aurari ed mobilier: ipoteza pentru un "atelier Este" P Tosini, Exerciţii de stil: pictorii la lucru la schelele din Villa d'Este între secolele al XVI-lea şi al XVII-lea C Gubbiotti, Introducere în inventarele de picturi și desene de Alessandro d'Este (-) B Palma Venetucci, Colecțiile Este de antichități între Roma, Tivoli și Ferrara I Mobilier sculptural în reşedinţele Este B Cacciotti, Colecțiile Este de antichități între Roma, Tivoli și Ferrara II Originile antichităților Este din săpăturile din secolul al XVI-lea p p p p p p Carmelo Occhipinti Studii ale Memofonte / EDITORIAL În spatele stimulului lui Francis Haskell, care

pe tema dispersării moștenirii artist din Modena a dedicat un eseu care a rămas fundamental, diverse inițiative de cercetare asupra Colecția Este, care a culminat cu expoziția acum îndepărtată de la Modena din , a fost confiscată prilejul celui de-al patrulea centenar al Devoluției din Ferrara pentru a începe recuperarea materiale documentare conservate în arhivele ducale, inclusiv inventare de picturi și statui, corespondență și registre: aceleași materiale pe care tânărul Adolfo Venturi își construise povestea a Galleriei Estense ( ) dar care, de peste un secol, nu mai trezise marele interesele savanților în istoria artei A trebuit să așteptăm încă o aniversare, cel de-al cincilea centenar de la nașterea cardinalului din Ferrara Ippolito II d'Este (-), deoarece cele mai diverse atenții ale arheologilor și istoricii de artă și arhitectură, atât italieni cât și străini, s-au concentrat cu ocazia recentului conferință internațională desfășurată la Villa d'Este din Tivoli (mai), pe acea figură a patron care a fost printre cei mai mari susținători ai lui Pirro Ligorio și care, înainte de a deveni protagonist în contextul roman sub papalitatea lui Pius al IV-lea, dobândise greutate politică a pe plan internaţional, ca urmare a misiunilor sale diplomatice la curtea franceză (- , -) care, printre altele, l-a împroșcat cu cele mai profitabile foloase bisericești Cardinalul Ippolito a devenit astfel un martor proeminent la evenimentele din instanță dintre Fontainebleau și Paris, în anii în care Coroana de Valois ducea la îndeplinire acel program ambițios cultură menită să facă din Fontainebleau o "nouă Roma": un program care, în esență, mizat pe un dialog foarte strâns între diferite limbi, între pictură și artele plastice, între decorațiuni moderne în frescă și lucrări de statuare antică și arte minore, inclusiv poezie și lucrări figurativ, astfel încât să implice fiecare aspect al vieții curții și al ceremonialului După sondajele recente asupra enciclopediei Ligoriane, care au ținut în sfârșit cont de deschiderile importante în sens istoric pe care ajunsese să le facă erudiţia anticară presupun, datorită atenției tot mai mari acordate surselor textuale ale tradiției postclasice e Creștin, a fost posibil să se înceapă recompunerea scenariului cultural în complexitatea lui în preajma cardinalului Ippolito, în apogeul Contrareformei, văzuse crearea întreprindere magnifică a Villa d'Este în funcție de arhitectură, decor și colecționare (privind statui antice dar și picturi) care erau legate de o foarte atentă valorificarea tradițiilor antice, atât mitice, cât și istorice, din zona Tiburtino din funcția de sărbătoare a casei Este Și astăzi, așadar, nevoia de a recupera materiale documentare este puternic resimțită urmând aceleași direcții indicate de enciclopedia anticară și să o luăm de la capăt, în cele din urmă, din cercetările efectuate de Venturi dar și de Rodolfo Lanciani: cu atât mai mult cu cât, în curs din ultimele decenii, mai ales ca urmare a unei importante monografii pe care un student al Erwin Panofsky, David R Coffin, îi dedicase Villa d'Este ( ), atenţiile lui savanţii aproape s-au concentrat, specializaţi, pe problemele iconologiei Cercetările culese în acest al cincilea număr de "Studii de Memofonte", datorită savanți de diverse medii, sunt conectați la diverse activități de săpături documentare, ale căror roade sunt pe cale să fie evaluate corespunzător în secțiunea "Colecții Estense" de pe site-ul Fundației Memofonte
EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi comitet științific Paola Barocchi, Francesco Caglioti, Flavio Fergonzi, Donata Levi, Nicoletta

Maraschio, Carmelo Occhipinti Îngrijire științifică Giorgio Bacci, Davide Lacagnina, Veronica Pesce, Denis Viva Grija editorială Elena Miraglio, Martina Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX Răspândirea culturii vizuale: arta contemporana intre reviste, arhive si ilustratii G Bacci, D Lacagnina, V Pesce, D Viva, Editoriale p E Stead, O rafală de imagini și desfășurarea ei prin "Revue illustrée" p V Pești, acuarele, poze mici, impresii "Riviera Ligurică" între art figurativ și literatură p E Miraglio, Publicitate și promovare industrială în paginile "Il Risorgimento grafic" p A Botta, Munchen influențe în grafica lui Alberto Martini: cazul lui La gura măștii p ML Paiato, : Aroldo Bonzagni și desenele pentru revistele milaneze "în Ziar de tramvai pentru toată lumea" și " la naiba!" p G Bacci, Pinocchio: artă, ilustrație și critică de-a lungul secolelor XX și XXI p D Lacagnina, Exerciţii critice între reviste, cărţi şi arhive Scrisori de la Vittorio Pica către Giuseppe Pellizza p A Ducci, The "Bulletin de l'Office International des Instituts d'Archéologie et d'Histoire de l'Art" și dezbaterea pentru o istorie modernă a artei la Societate a Natiunilor p T Casini, Editarea imaginilor în comparație: edițiile Skira și documentar de artă p D Viva, Strămoșii electivi: Giacomo Balla abstractionist între Forma și Origine (-) p F Ellena, Text și imagine în prima serie de "Arte vizuale" (-) Modele, obiective și strategii ale unei reviste militante între non-art figurat şi civilizaţie a timpului său p G Gastaldon, Emilio Villa și experiența "Appia Antica" p V Russo, Literatura Einaudi de Paolo Fossati p Giorgio Bacci, Davide Lacagnina, Veronica Pesce, Denis Viva Studii ale Memofonte / EDITORIAL Acest număr al "Studii despre Memofonte" ne permite să dezvoltăm o reflecție critică la aproximativ un an și jumătate de la demararea oficială a proiectului Firb "Răspândirea culturii vizuală: artă contemporană între reviste, arhive și ilustrații", cunoscută și sub acronim "Capti" (Arhivele de artă contemporană, periodice, texte, ilustrații) și liber accesibil online (în versiunea italiană și engleză) la www capti it Obiectivul proiectului realizat de Scuola Normale Superiore, Universitatea din Genova, Universitatea din Udine și Universitatea din Siena, în rezumat, urmează să ofere publicului a specialiștilor (dar nu numai) noi chei de acces la istoria artei contemporane și în la cultura vizuală (și literară) contemporană, combinând abordări interpretative diferite și făcând materiale altfel dificil de găsit disponibile pentru consultare, fie că sunt reviste inițiale Secolul al XX-lea al unei tăieturi mai ample ("Riviera Liguriană" sau "Risorgimento grafică") sau al avangardă a celei de-a doua jumătate a secolului al XX-lea ("Appia Antica", "Experiența modernă", "Azimut", pentru a numi doar câteva) Totuși, nu numai artă "înaltă", ci și episoade artistice considerat "scăzut" multă vreme, cu siguranță în circulație largă, precum potopul de ilustrații (pentru reia cuvintele uneia dintre intervențiile din acest număr), care a îmbogățit publicarea între Otto și al XX-lea, care caracterizează imaginația larg răspândită a generațiilor întregi (și în acest sens Rezultate valoroase provin din digitalizarea extinsă a arhivelor bogate, cum ar fi cele ale caselor editorii Salani și Giunti, de asemenea acum disponibil gratuit pe platforma proiectului) Din punct de vedere al criticii de artă, unul dintre personajele care a contribuit cel mai mult la legătura dintre "înaltă" și "joasă" "cultură", în prima jumătate a secolului al XX-lea, a fost cu siguranță Vittorio Pica, căruia îi este dedicată o secțiune specifică din baza de date, care vizează reconstruirea figura criticului prin corespondenţă

şi materiale bibliografice neglijate sau puţin cunoscute La nivel metodologic, datorită Laboratorului de documentare istorică artistică al Scuola Normale Superiore, o platformă IT de date interconectate a fost creată, căutabile prin selecții încrucișate, permițând astfel efectuarea de analize aprofundate, de asemenea, capabil să returneze calea completă a unui document (de exemplu, putem urmează Inno all'olivo de la prima sa idee în scrisorile dintre Pascoli și Novaro, până la a lui publicație și traducere grafică de Plinio Nomellini) În dosar era a adoptat și sistemul "tag", care a făcut posibilă dezvoltarea unuia real catalogarea sistematică a lucrărilor, artiștilor, scriitorilor, criticilor, precum și publicitatea de marcă eseuri industriale sau grafice, contribuind astfel la refacerea panorama variata si complexa a cultura italiană a secolului al XX-lea Cu titlu de exemplu, este suficient să spunem că reviste precum "Il Graphic Risorgimento" sau "La Riviera Ligure", pentru a numi doar cazurile mai multor periodice de lungă durată, ei pot returna în prezent peste de articole depuse utilizatorului și mai mult de etichete Cu toate acestea, un astfel de studiu de catalogare capilară se aplică tuturor periodice aflate sub investigație, dintre care unele sunt deja complete online, precum cele menționate mai sus "Experiență modernă" și "Azimut" Observatorul de artă contemporană îl poate folosi de asemenea a revistelor de altă natură, precum "Marcatrè" sau "Metro", pentru a ajunge la "contracultura" anilor și (cu prima serie completă de "Lotta poetica" pe net) După cum este evident, proiectul este posibil și prin sensibilitatea diferitelor instituții, parteneri științifici remarcabili care au acceptat să facă parte din această inițiativă, deschizându-şi arhivele şi punându-se la dispoziţia unor colaborări importante: din Bibliotecă Muzeul Național Central al Florenței la Mart din Trento și Rovereto, din Arhiva Novaro din Genova la editurile Salani si Giunti, de la Biblioteca de Arheologie si Istoria Artei din Roma la Biblioteca Civică din Rovereto, precum și diferiții artiști care au consimțit la reproducere a materialului La nivel internațional, oportunitățile de discuție cu acestea sunt fundamentale Editorial Studii ale Memofonte / instituții sau organisme precum Centrul de Cercetare Editorială și Intertextuală din Cardiff sau grupul TIGRE (Groupe de Recherche à l'ENS sur le texte et l'image) Numărul de "Studii de Memofonte" permite nu numai "să facem punctul" în cadrul grup de cercetare interuniversitar, prezentând lucrările savanților structurați în diferitele unități sau în orice caz parte din comitetul științific (Évanghelia Stead), dar și să înceapă e face o observație inițială cu privire la posibilitățile de extindere a proiectului în sine, ascultarea și primirea sugestiilor și hranei de gândire de la personalități externe, precum Alessandro Botta, Tommaso Casini, Annamaria Ducci, Maria Letizia Paiato, Valentina Russo, subliniind astfel unul dintre obiectivele prioritare, care este crearea unei discuții știință care ar putea implica și mai multe figuri și instituții în viitor, permițând continua cercetarea chiar și după termenul limită de trei ani (martie) În cele din urmă, în diferitele intervenții, ne-am dorit firesc să restabilim ideea de complexitate și varietate de perspective în curs, care au găsit o sinteză aici argumentativ dar care poate fi urmărit în timp real pe site: semnificativ, majoritatea o parte din materialul menționat poate fi urmărită și consultată direct pe platformă, a dovezi ale strânsei interrelații dintre nivelul IT și digital și cel al scrisului non-ficțiune EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-

artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi comitet științific Paola Barocchi, Francesco Caglioti, Flavio Fergonzi, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Îngrijire științifică Susanna Avery-Quash, Francesco Caglioti, Caroline Elam, Donata Levi, Tomaso Montanari, Carmelo Occhipinti, Nicholas Penny Grija editorială Elena Miraglio, Martina Nastasi Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX În memoria lui Francis Haskell P Barocchi, Editorial p PRIVIND MECENI ŞI PICTORI Mecenatul, colecția și istoria expozițiilor E Griffey, O scurtă descriere: limbajul inventarelor Stuart p C Vicentini, Doamne nobile și văduve evlavioase: devotament și matronaj artistic în Ferrara post-tridentină p TM Vale, un ambasador portughez la Roma în secolul al XVII-lea (-): între simple achiziţii de opere de artă şi colecţie p S Prosperi Valenti Rodinò, colecționar de desene Maratti p L Borean, Pentru colecția grafică între Veneția și Londra în secolul al XVIII-lea Cazul lui John Skippe p G Coco, Călătoria la Florența de Robert Strange, copist și gravor (-) p P Tucker, Eyesight, Knowledge, Argument: Charles Fairfax Murray on Cunoașterea "științifică" p MM Mascolo, "Rembrandt al Americii" p PRIVIND REDECOPERĂRI ÎN ART Recepția vizuală, istoriografică și literară a operelor de artă și aspecte ale istoriei gustului E Carrara, Il manoscritto autografo del Discorso sopra l'eccellenza del S Giorgio di Donatello di Francesco Bocchi str J Graham, Pasiuni amoroase: legenda lui Vasari a lui Fra Filippo Lippi în arta si poezia secolului al XIX-lea str PRIVIND GUST ŞI ANTICHITATE Redescoperirea și receptarea studiilor anticare și anticare E Dodero, "Toate lucrurile bune pe care le-ai observat vreodată printre marmură și metale că erau capabile să sugereze câteva noţiuni notabile de antichitate": Muzeul Lucrare de Cassiano dal Pozzo și câteva știri despre colecțiile romane ale antichitate str E Vaiani, "Indicii pentru lumea antică": mici antichități în Muzeu Copie tipărită, cu cec la colecția lui Flavio Chigi str V Carpita, Caylus și pictura antică: între teoria estetică și predarea artistică p ARTĂ & LIMBAJ M Quaglino, "Expediție" și "pierdere" Lexicul perspectivei în autografe ale lui Leonardo da Vinci str Paola Barocchi Studii ale Memofonte / EDITORIAL Cu acest dosar, dedicat temelor care i-au fost dragi, "Studi di Memofonte" vrea amintiți-vă de figura lui Francis Haskell Un străin de ocaziile de sărbătoare și departe de aniversări, această inițiativă este un tribut de recunoștință adus unui savant care a oferit lecții exemplare de metodă și a sugerat modele concrete și căi de cercetare care pot fi folosite și astăzi urmată cu rod Scriitorul are mereu în memorie imaginea unei persoane sensibil la studiile italiene, pe care îi plăcea să le urmeze cu atenție și încredere Pe de alta parte a fost bine ia act de disponibilitatea sa de a asculta și de a direcționa munca studenților și tinerilor cercetători și a participarea cordială la problemele cu care se confruntă Acest număr al "Studii de Memofonte" este deci propus ca un afectuos omagiu adus figurii unui mare savant Adresez o mulțumire deosebită și călduroasă cercetătorilor care s-au alăturat competenza e sollecitudine il Comitato scientificio della rivista nella preparazione di questo numero PREFAȚA EDITORULUI Actualul număr al "Studi di Memofonte", consacrat subiectelor care în special l-a logodit, urmărește comemorarea figurii lui Francis Haskell O face neîndemnat de orice ocazie specială de sărbătoare sau aniversare, în simpla dorință de a aduce un omagiu unui savant a cărui activitate a fost exemplară ca metodă, indicând în același timp concret modele și subiecte de cercetare încă profitabile de explorat astăzi Îmi amintesc

bine de entuziasmul lui aprecierea studiilor italiene, la care privea cu interes și respect Într-adevăr, a lui disponibilitatea de a asculta și ghida studenții și tinerii cercetători și participarea sa cordială la întrebările pe care le-au adresat sunt bine cunoscute Acest număr al "Studi di Memofonte" este astfel oferită ca un afectuos omagiu unui mare savant Mulțumiri calde se datorează în special acelor savanți care au atât de bine și a ajutat cu sârguință munca redacției la pregătirea acestui număr Studii di Memofonte / La câteva luni după publicarea unui ciclu de prelegeri Paul Mellon, susținut de Haskell în (The King's Pictures The Formation and Dispersal Collections of Charles I and his Curtenii, ed K Serres, publicat de Yale pentru Centrul Paul Mellon pentru Studii în Arta Britanică University Press, New Haven and London), editura SPES vrea să contribuie și ea pentru a ține trează învățătura lui Francis Haskell propunând volumul Artă într-o versiune de carte electronică și limbajul politicii, publicat la aceeași editură în (disponibil de la Septembrie) În urma publicării recente a prelegerilor Paul Mellon susținute de Haskell în (Tablourile regelui Formarea și dispersarea colecțiilor lui Carol I și curtenii săi, o cura di K Serres, publicat de Yale pentru Centrul Paul Mellon pentru Studii în Arta Britanică University Press New Haven and London), editorul SPES își face propriul contribuție la efortul de a menține interesul pentru învățătura lui Francis Haskell prin reeditare ca carte electronică, volumul Arte e linguaggio della politica, pe care l-a publicat pentru prima dată în (disponibil din septembrie) STUDI DI MEMOFONTE Rivista on-line semestral Numero / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Fondatoare Paola Barocchi Direcția științifică Donata Levi comitet științific Francesco Caglioti, Barbara Cinelli, Flavio Fergonzi, Margaret Haines, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Îngrijire științifică Flavio Fergonzi Grija editorială Martina Nastasi, Mara portugheză Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX FLAVIO FERGONZI editorial p FABIO BELLONI Mucegai bărbătesc Vettor Pisani si Claudio Abate in p FRANCESCO GUZZETTI "Însemnări despre spectator" pentru Giovanni Anselmo: Documentarea interferenței umane în gravitația universală p DENIS VIU Ficțiunea debutului: Sandro Chia la Galleria La Salita, Roma p GIACOMO BIAGI Fără număr Alighiero Boetti p DUCCIO NOBILI Toninelli : Mauro Staccioli și "opera sculptorului" p FILIPPO BOSCO Schimbarea imaginii și a desenelor lui Leonardo de Giuseppe Penone p MARIA ROSIE Luciano Fabro, Iconografii (Bacinelle): câteva posibilități de lectură p DUMINICĂ GEORGE "O participare care trebuie găsită": Jannis Kounellis, Civil Tragedy, p Flavio Fergonzi Studii ale Memofonte / EDITORIAL Acest număr de "Studii ale lui Memofonte" sa născut în urma unui seminar pe care l-am coordonat la Scuola Normale Superiore din Pisa în anul universitar - Am început, puțin provocator, amintind cuvintele cu care concluse Giorgio De Marchis, în , eseul său dedicat artei italiene postbelice în Istoria artei italiene Einaudi: după "mulți artiști tineri intră în criză și nu mai produc artă niste își schimbă locurile de muncă Cei care continuă nu produc nimic nou Din - intrăm într-o fază de absenţă sau clandestinitate artistică care durează tot deceniul" Ideea de a dedica un seminar universitar acestei perioade părea riscantă (era grea tratează tema cu instrumentele canonice ale disciplinei istorico-artistice) şi cu siguranţă disproporționat față de capacitățile coordonatorului care nu ajunsese niciodată atât de departe în studiile sale istorii atât de avansate Am

ales o abordare cât se poate de tradițională De la lecție în lecție, cu răbdare, lucrările au fost puse sub semnul întrebării, au fost citite textele critice, au fost reconstituite și a discutat despre vicisitudinile politicii expoziționale: privirea s-a apropiat cât mai mult de cel concretețea obiectelor, sensul literal al paginilor, evidenţa documentară a evenimente luate în considerare, în sfârșit (și s-ar putea spune: mai presus de toate) la biografia celor a fost protagonistul Un fapt neașteptat pentru mine a apărut imediat Teama initiala ca textele critice ale timpul, cu amprenta lor puternică militantă, cu tendința lor de a evita măsurarea direct cu lucrările, ar putea condiționa atât de mult citirea lucrărilor în sine din obligă pe cei care le studiază astăzi la un fel de parafrazare a ceea ce s-a spus deja (sau, prin reacție, la o abatere de la acest orizont: în nevoia unei refaceri sănătoase a privirii) s-a dovedit a fi o teamă nefondată Citiți cu atenție, dezamorsat, când este posibil, de inevitabil incrustaţii ideologice, textele care în anii ' au însoţit producția artistică din aceiași ani se concentrează pe probleme decisive, și ajută astăzi să înțelegeți, mai mult decât vă puteți imagina, gândirea vizuală a artiștilor; în ciuda criza continuă a "discursului critic" evocată continuu Și această observație este încă adevărată mai mult când cuvântul a trecut la artiști Riscul real a constat mai degrabă în referirea la texte contemporane nu atât la nivel de interpretare ci la nivel de limbaj Limbajul celor care scriu despre arta modernă în anii șaptezeci și, în consecință, însuși limbajul artiștilor care scriu, apare așa învăluit într-un sistem de referințe ideologice puternice pentru a părea îndepărtate și abstracte, uneori respingător: adesea inutil să înfrunți studiul lucrărilor Acolo Recomandarea celui care a coordonat acest seminar a fost, în primul rând, să nu te susci influențat de acest limbaj, să nu-l importe mimetic (poate inconștient, pe baza obişnuinţei) în propria naraţiune Pentru a inventa un flux argumentativ că a profitat de distanța istorică (acum patruzeci de ani) care ne desparte de evenimente; Și de asemenea a oportunităţii pe care această distanţă istorică o oferă de a pune noi întrebări Seminariile s-au concentrat toate pe o lucrare care a făcut obiectul a exercițiu de lectură detaliat: din când în când o fotografie, Mucegai masculin, rezultat al colaborare între Vettor Pisani și Claudio Abate (Fabio Belloni); un multiplu, Documentare de interferența umană în gravitația universală, de Giovanni Anselmo (Francesco Guzzetti); A Operă Poștală mare de Alighiero Boetti (Giacomo Biagi); un desen, schimbați imaginea și a serie de foi de inspirație Leonardo de Giuseppe Penone (Filippo Bosco); Iconografii (bazine) de Luciano Fabro (Maria Roșie); Tragedie civilă de Jannis Kounellis (Giorgio Di Dominic) Chiar și atunci când subiectul nu privea o singură lucrare, ci o expoziție solo ca în cazul lui Sandro Chia L'ombra și dubla lui la Galleria La Salita din Roma în (Denis Viva) sau sculpturile lui Mauro Staccioli amenajate în la Galleria Editorial Studii ale Memofonte / Toninelli de la Milano (Duccio Nobili) atenția a fost pusă în principal pe concretețe și asupra sensului literal al artefactelor expuse În fața lucrării, autorii acestor lungi și-au pus, în primul rând, întrebări simple, aceleași care au fost de mult practicate în opera tradițională a istoricului de artă: care este apariția operei în starea în care a ajuns până la noi astăzi; pentru care ocazie sau spațiu expozițional o contextul a fost inițial conceput și cum a avut această destinație inițială a motivat intenția artistului; care a fost sensul operei, atât cât este astăzi posibilă reconstrucție din informațiile disponibile și aluziile perceptibile; în cadrul căruia sistem de referințe (vizuale,

textuale sau ideologice) se află opera; care era al lui spectator implicit și ce reacții era chemată să activeze în el opera eu sunt întrebări care necesită timpi lungi de investigare, curiozitate, abilități vizuale, dorință de a lărgește-ne privirea către discuția culturală a vremii Care îl dezvăluie pe istoric (și mai ales pe tânăr istoric, care nu împărtășea acel climat) la riscuri inevitabile din cauza imposibilității de recompuneți referințele esențiale: subestimarea unora sau, mai rău, supraestimându-i pe ceilalți Și care primesc inevitabil răspunsuri parțiale sau, mai bine, limitate: a acea lucrare, la acea conjunctură care a fost investigată, fără, pe scurt, prea multe generalizări sau ambițiile sistemului Că în multe dintre aceste contribuții specificul lingvistic al obiectului (de ex a operei artistice care a produs-o, într-un moment în care acest specific este atât de dur întrebat) este un semnal semnificativ în opinia mea Tensiunea revoluționară are a generat, în arta italiană a anilor șaptezeci, o subțiere progresivă a granițelor dintre practica artistică și comportamentul politic Tratarea lucrării în specificul ei permis să se țină departe de rigiditățile ideologice și aliniamentele militante Acesta este un pariu și, împreună, o limită Studiile care urmează au în vedere cele mai recente metodologii investigare a istoriei artei în uz astăzi pentru contemporan dar ei pretind întotdeauna că centralitatea meșteșugului tradițional al istoricului de artă: o centralitate poate insuficientă când se ocupă de lucrări atât de alegorice încât să fie explicabile în mare măsură în afara limbilor specific vizual Dar experimentul a mers în această direcție, în anumite privințe a cam provocator: verifica daca apropierea privirii de obiect poate duce la lumina materiale şi argumente care vestesc noi interpretări EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala Numarul / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Fondatoare Paola Barocchi Direcția științifică Donata Levi comitet științific Francesco Caglioti, Barbara Cinelli, Flavio Fergonzi, Margaret Haines, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Editat de Carmelo Occhipinti Grija editorială Martina Nastasi, Mara portugheză Birou editorial Fundația Memofonte onlus, via de' Coverelli / , Florența info@memofonte it ISSN - INDEX CARMELO OCCHIPINTI Editorial p PETER TRIPHON Notă preliminară Cuvinte frumoase p FRANCESCO GRISOLIA Un început despre părintele Resta: instrumente de lucru, scrieri, lexic p SIMONETTA PROSPERI VALENTI RODINÒ Arabescurile părintelui Resta p MARIA BELTRAMINI Arabesc înainte și după părintele Resta p CARLOTTA BROVADAN Inainte de Cimabue: grecesc si grecanic in Parintele Resta p MARIA GIULIA CERVELLI Notă despre folosirea modernului antic în scrierile părintelui Resta și în literatura artistică a secolului al XVII-lea p CARMELO OCCHIPINTI Manierist, manierat, manierat în scrisul părintelui Resta și al adepților săi contemporanii p ELIANA NUN "Șarpele" în scrierile părintelui Resta p CAMILLA COLZANI Părintele Resta și "manierea eroică" a lui Pellegrino Tibaldi p nouăzeci și doi BARBARA AUGUST Părintele Resta și "aroma" picturii și desenului p CRISTINA CONTI Părintele Resta și "embrionii" procesului de creație: Rafael și Correggio p CARMELO OCCHIPINTI Maeștrii picturii "pastoase" în istoriografia secolului al XVII-lea e în scrierile părintelui Resta p MARIA PINK PIZZONI "Moliciunea" stilului modern din cărțile de desen ale părintelui Resta p VICTORIA ROMANILOR "Lelio a folosit admirabil aceste pliuri, dar mai mult fără deosebire de Correggio" Pliuri și pânze în reflexele de părintele Sebastiano Resta p DAMIANO DE FASOLE Însemnări despre noțiunea de pată

în scrierile părintelui Resta p DARIO BECCARINI "Țara era atât de dulce, încât săteanul lui Raffaele a trecut" Sebastiano Resta și peisajul p EMANUELA MARINO Părintele Resta și pitorescul Note despre utilizarea termenului în literatura de artă între secolele al XVI-lea și al XVIII-lea p VALENTINA BALZAROTTI Părintele Resta și întâitul din Valea Po a prescurtării p CLAUDIO CASTELLETTI Quadratura: note de istoriografie și lexicografie artistică din Renaștere părintelui Sebastiano Resta p SERENA QUAGLIAROLI Plastician, plastifiant Însemnări despre arta modelării după părintele Resta p JULIA SPOLTORE "Fermitatea" după părintele Sebastiano Resta între modul modern iar cea antică p PIEZZUTE LUCA Replica si copie in Parintele Sebastiano Resta Un desen din Buna Vestire de Guido Reni în Ascoli Piceno p CARMELO OCCHIPINTI Pictori "naturaliști" în istoriografia artistică între secolele al XVII-lea și al XVIII-lea, înainte şi după părintele Resta p Petru Trifon Studii Memofonte / NOTĂ PREFATORIE CUVINTE SPECTACULARE Aici, unde învățătura Paolei Barocchi continuă să acționeze vie și cu putere, este de prisos să subliniem contribuția extraordinară a limbii italiene la formarea lexicului internaţional al artelor În ceea ce privește în special Epocile de Aur ale Umanismului și ale Renaștere, primatul european al țării noastre în sectorul vocabularului artistic este indiscutabil, după cum se deduce din însăși difuzarea a numeroși termeni născuți în Italia: numai pentru il Cinquecento, Dicționarul de italianisme în franceză, engleză, germană regizat de Harro Stammerjohann (Florenta, Accademia della Crusca,) are aproximativ o suta dintre ele Prestigiul din arhitectura și pictura italiană face cuvinte precum frescă, arhitect, buiandrug, balcon, basorelief, clarobscur, fațadă, piedestal, schiță Traduceri ale operelor lui Leon Battista Alberti, Sebastiano Serlio, Giorgio Vasari, Andrea Palladio, Giovanni Paolo Lomazzo a contribuit, în diferite țări și în diferite momente, la averea europeană a multor aspecte tehnice folosit de tratatatori italieni autoritari Fără a subestima importanța valorilor artefacte, cum ar fi cameo sau majolica, care îi datorează o mare parte din faima lor profesionalismul unor ateliere artizanale de renume Este de netăgăduit că spre a doua jumătate a secolului al XVII-lea avântul expansiv al lexicului Intelectualul italian, inclusiv cel artistic, tinde să scadă, iar în epoca iluminismului se consemnează o schimbare de scară și de centru al gândirii europene, în sensul că gama de procese cultura se extinde si axa lor principala se deplaseaza spre Franta Într-o lume care stă în schimbare, rolul Italiei este redus, dar nu reiese din indicatorii disponibili nici pierderea cuceririlor anterioare si nici o scadere generalizata a resurselor, de inițiative și schimburi Luând o abordare fructuoasă a lui Gianfranco Folena, Aș vorbi mai degrabă de o "criză a creșterii" care modifică fizionomia tradițională a limbii italiană pentru a-și promova intrarea în cadrul dinamic al Europei moderne Nu trebuie să uităm că italiana a fost una dintre marile limbi europene de secole, de ex ca atare ea trebuie studiată în toate manifestările culturii sale multifațete, chiar și cele care aparent implică o coborâre sau o restrângere a opticii: de fapt scrierile mai umili sau cei expuși influenței dialectelor, de exemplu, mai participă la definirea identităţii lingvistice italiene articulate, în adunarea europeană mai largă Inevitabil, unele surse documentare se dovedesc a fi mai utile decât altele pentru reconstrucție mediul social, cultural și lingvistic Proiectul fericit de recuperare și îmbunătățire a impresionantului set de texte produs de părintele Sebastiano Resta (Milano, - Roma,) și prin corespondenții săi se dovedește a fi prețios nu numai pentru că ne permite să

cunoaștem mai bine o figură importantă de cunoscător și colecționar de desene, dar și de ce returnează o serie bogată de mărturii directe asupra utilizărilor lingvistice ale celor care au practicat lumea artei în cele mai variate forme, de la critic la pictor, de la amator la meșter sau la comerciant Printre cuvintele de artă selectate și examinate în paginile următoare găsim a neologism important precum manierist, care îi oferă lui Carmelo Occhipinti posibilitatea de a se contura o rețea largă de relații lexicale: manieră, manieră grandioasă, manieră antică și modernă, manieră, manier, manier, manier, manier Alte împrumuturi recente din limba franceză - formate și aceștia cu sufixul -ista - sunt colorist și peisagist, pe lângă naturalistul mai datat Nu termeni referitoare la materialele utilizate (plumb alb), la procedurile tehnice (carton) și la fazele de prelucrare (schiță) Merită subliniată, mai presus de toate, frecvența considerabilă a metafore: crud, gustos, moale, moale, aromat, fermitate, ascuțit și așa mai departe Secțiunea din limbajul mai supus capriciului vorbitorului individual devine în limbajul criticii de artă - chiar mai mult decât în cea a criticii literare - rezerva din care să se tragă un anume fel de tehnici cu o puternică valoare conotativă EDUCAŢIE DIN SURSA MEMO Revista online bianuala / FUNDATIA MEMOFONTE Studiu pentru prelucrarea computerizată a surselor istorico-artistice www memofonte it COMITETUL EDITORIAL Proprietar Fundația Memofonte onlus Direcția științifică Paola Barocchi comitet științific Paola Barocchi, Francesco Caglioti, Flavio Fergonzi, Donata Levi, Nicoletta Maraschio, Carmelo Occhipinti Grija editorială Martina Nastasi, Andrea Salani Birou editorial Fundația Memofonte onlus, Lungarno Guicciardini r, Florența info@memofonte it ISSN - INDEX Editorial p S Avery-Quash, Biblioteca Eastlake: Origini, istorie și importanță p S Bonino, Nașterea unei capitale moderne în ghiduri de călătorie și jurnale a Marelui Tur p M Lerda, Un episod al politicii muzeale în Italia post-unificare: Cavalcaselle și proiectul pentru expoziția picturii depozitului RR Galeriile din Florența (-) p E Pellegrini, Adolfo Venturi citește Luca Signorelli str M Grosso, "Călare pe șarpe" În jurul primelor pânze ale lui Tintoretto ai Camelanii str G Bacci, Răspândirea culturii vizuale: arta contemporană printre arhive, reviste și ilustrații Un proiect viitor în cercetare str ARTĂ & LIMBAJ M Visentin, Pietro Selvatico (-) Aspecte de stil și vocabular str M Biffi, Câteva prime observații asupra limbajului artistic al lui Leonardo str Paola Barocchi Studii ale Memofonte / EDITORIAL "Studiile lui Memofonte" a ajuns la a zecea întâlnire După o serie de numere încredințat în curatela externă lui Carmelo Occhipinti, Donata Levi, Barbara Agosti, Simonetta Prosperi Valenti Rodinò, Flavio Fergonzi și Alessandro Del Puppo, prezintă acest număr o serie de intervenţii care se reconectează într-un mod mai specific la materialele puse amenajare pe site, plasându-se astfel ca o completare si ca un moment de adâncirea Acest număr inaugurează și două colaborări importante, cu National Galeria din Londra și cu Accademia della Crusca Rezultatul primului a fost publicarea pe site-ul Fundației Memofonte a transcriere, editată de Susanna Avery Quash, a catalogului bibliotecii CL Eastlake, primul director al National Gallery din Londra, instituție care a cumpărat întreaga colecție de volume și păstrează lista întocmită de GM Green Documentul a ajuns la crește secțiunea "Bibliografii și biblioteci de artă", creată în convingerea că astfel instrumentele sunt fundamentale în conturarea genezei unei discipline eseul Susannei Avery Quash, care în a publicat jurnalele de călătorie ale lui Eastlake pentru "The Walpole Societate", ilustrează formarea bibliotecii, trecerea ei la

instituția muzeală și ne evidențiază rolul în forjarea identității Galeriei Naționale Din colaborarea lui Memofonte cu Accademia della Crusca s-a născut în schimb (su sugestia președintelui său, Nicoletta Maraschio) ideea de a crea în cadrul revistei o nouă secțiune dedicată temei "Artă și Limbă" Sperăm că o astfel de inițiativă va solicita cercetări în urma celor deja în desfășurare, precum proiectul "Scriitor Vasari" (http://vasariscrittore memofonte it/home), care a condus la crearea unei baze de date de toate izvoarele lui Vasari si elaborarea unui lemar dedicat terminologiei artistice de Vieți Articolul Martinei Visentin despre lexicul lui Pietro Selvatico bazat pe articole a apărut între și în "Giornale Euganeo", și cel al lui Marco Biffi - fost autor al contribuții despre limbajul științific și tehnic al lui Leonardo da Vinci - despre lexicul lui Leonardo în în ceea ce priveşte arhitectura, constituie primele contribuţii ale unei linii de cercetare care cu siguranţă va putea folosi contribuții diverse și interdisciplinare Lucrările Stefaniei Bonino, pe de altă parte, se referă la proiecte care au fost deja finalizate sau sunt în derulare, Martina Lerda și Emanuele Pellegrini Primul este rezultatul stagiului făcut de tânărul torinez la Fundația Memofonte, contribuind la creșterea secțiunii dedicate "Ghid", care găzduiește documente referitoare la orașele Torino, Florența, L'Aquila, Pisa, Siena și Napoli, acesta din urmă extins constant de grupul de cercetare napolitan condus de Francis Caglioti Articolele Martinei Lerda și Emanuele Pellegrini, one on o inițiativă interesantă a lui Cavalcaselli din anii și cealaltă privind "lectura" de Adolfo Venturi a lucrării lui Luca Signorelli, apar ca perspective asupra Proiectul FIRB "De la Cavalcaselle la Argan: arhivă pentru cultura artistică și literară" (http://www docart memofonte it/), încheiat anul trecut cu substanțial îmbogățirea site-ului Memofonte cu mărturii importante privind activitatea de unii dintre marii exponenţi ai disciplinei istorico-artistice între sfârşitul secolului al XIX-lea şi secolul următor Am acceptat apoi cu plăcere oferta a două texte care sunt complet integrate în orizontul cultural al site-ului şi al revistei Marsel Grosso investighează averea secolului al XVI-lea a unele lucrări de Tintoretto, în timp ce Giorgio Bacci ilustrează liniile Proiectului Național Futuro in Ricerca "Răspândirea culturii vizuale: arta contemporană în reviste, arhive și ilustrații Istoria artei de la sfârșitul secolului al XIX-lea până în anii văzută prin surse Editorial Studii ale Memofonte / neexplorat, îmbinând metodologii și sisteme multidisciplinare de analiză: critică istorico-artistică, literatură, semiotică, arte vizuale", al cărui coordonator național